

Θι δραστηριότητες της χρονιάς

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ

ΑΥΤΟΨΙΕΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΜΚΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ποιοτικά χαρακτηριστικά

Το 2012 οι αναφορές που δέχθηκε ο Συνήγορος παρουσίασαν σημαντική αύξηση – περίπου 10%. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ο αριθμός των πολιτών που ζήτησαν τη βοήθεια του Συνηγόρου –καθώς σε πολλές περιπτώσεις οι αναφορές κατατίθενται από ομάδες πολιτών–, η αύξηση αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη.

Η γεωγραφική κατανομή των αναφορών –η οποία μπορεί να θεωρηθεί ένδειξη της γεωγραφικής ζήτησης για τις υπηρεσίες του Συνηγόρου–, αν και αντικατοπτρίζει τη συγκέντρωση του πληθυσμού στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, αλλά και τη μεγάλη παρουσία των δημόσιων υπηρεσιών σε αυτά (23 ανά 10.000 κατοίκους από την Αττική, 9 ανά 10.000 κατοίκους από την Κεντρική Μακεδονία), φαίνεται να αναδεικνύει και αυτή τη χρονιά ότι υπάρχουν προβλήματα που εντείνονται λόγω της σχετικής απομόνωσης της νησιωτικής χώρας (10 ανά 10.000 κατοίκους από τα Ιόνια Νησιά, 8 ανά 10.000 κατοίκους από το Βόρειο Αιγαίο και 10 ανά 10.000 κατοίκους από το Νότιο Αιγαίο). Δηλαδή ο σημαντικός αριθμός των αναφορών που προέρχονται από τις εκτός αστικών κέντρων περιοχές ενισχύει την άποψη ότι η άνιση σχέση κέντρου-περιφέρειας σε ό,τι αφορά την κοινωνική-οικονομική ανάπτυξη συνεχίζει να είναι έντονη και υποδεικνύει την ανάγκη σημαντικών αναδιατάξεων στην οργάνωση της διοίκησης. Η ζήτηση για διαμεσολάβηση του Συνηγόρου από την περιφέρεια αναδεικνύει επίσης όλο και πιο έντονα την ανάγκη ενίσχυσης των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των περιφερειών με στελεχιακό δυναμικό και πόρους, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στην ικανοποίηση των αιτημάτων των κατοίκων τους (Γράφημα 6).

Η διαχρονική εξέλιξη των νέων αναφορών που υποβάλλονται τα τελευταία χρόνια στον Συνήγορο δείχνει αυξητικές τάσεις. Αν και την περίοδο 2009-2011 η τάση μπορεί να θεωρηθεί πτωτική, η σημαντική αύξηση των αναφορών τον τελευταίο χρόνο υποδηλώνει ότι τα προβλήματα των πολιτών στις συναλλαγές τους με τη δημόσια διοίκηση οξύνονται τόσο λόγω των αλλαγών στις νομοθετικές ρυθμίσεις των τελευταίων ετών όσο και λόγω των οικονομικών προβλημάτων που έχει δημιουργήσει η δημοσιονομική κρίση από το 2009 και μετά. Οι ιδιαίτεροι τομείς προβλημάτων στα οποία επικεντρώνονται οι αναφορές των πολιτών ενισχύουν τη διαπίστωση αυτή (Γράφημα 1).

Συγκεκριμένα, τα ζητήματα της κοινωνικής ασφάλισης, της φορολογίας, του οικιστικού περιβάλλοντος, των παροχών κοινής ωφέλειας, καθώς και εκείνα που σχετίζονται με την εισόδο και την παραμονή αλλοδαπών αποτελούν διαχρονικά τις 5 σημαντικότερες ενότητες προβλημάτων για τα οποία προσφεύγουν οι πολίτες στον Συνήγορο. Μέσα από τη διερεύνηση των αναφορών διαπιστώνεται η υστέρηση του κράτους πρόνοιας, η αβεβαιότητα του φορολογικού πλαισίου, η υπανάπτυξη των δημόσιων υποδομών, καθώς και η έλλειψη συγκροτημένης μεταναστευτικής πολιτικής, θέματα τα οποία δημιουργούν, διαχρονικά, σοβαρά πεδία τριβής των πολιτών με τη διοίκηση. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα οι 5 αυτές κατηγορίες συγκεντρώνουν σταδιακά όλο και μεγαλύτερο τμήμα του συνόλου των αναφορών προς τον Συνήγορο (από 60% το 2010 σε 65% το 2012), ως αποτέλεσμα της όξυνσης των προβλημάτων στους επιμέρους τομείς εξαιτίας της κοινωνικοοικονομικής κρίσης (Γράφημα 7).

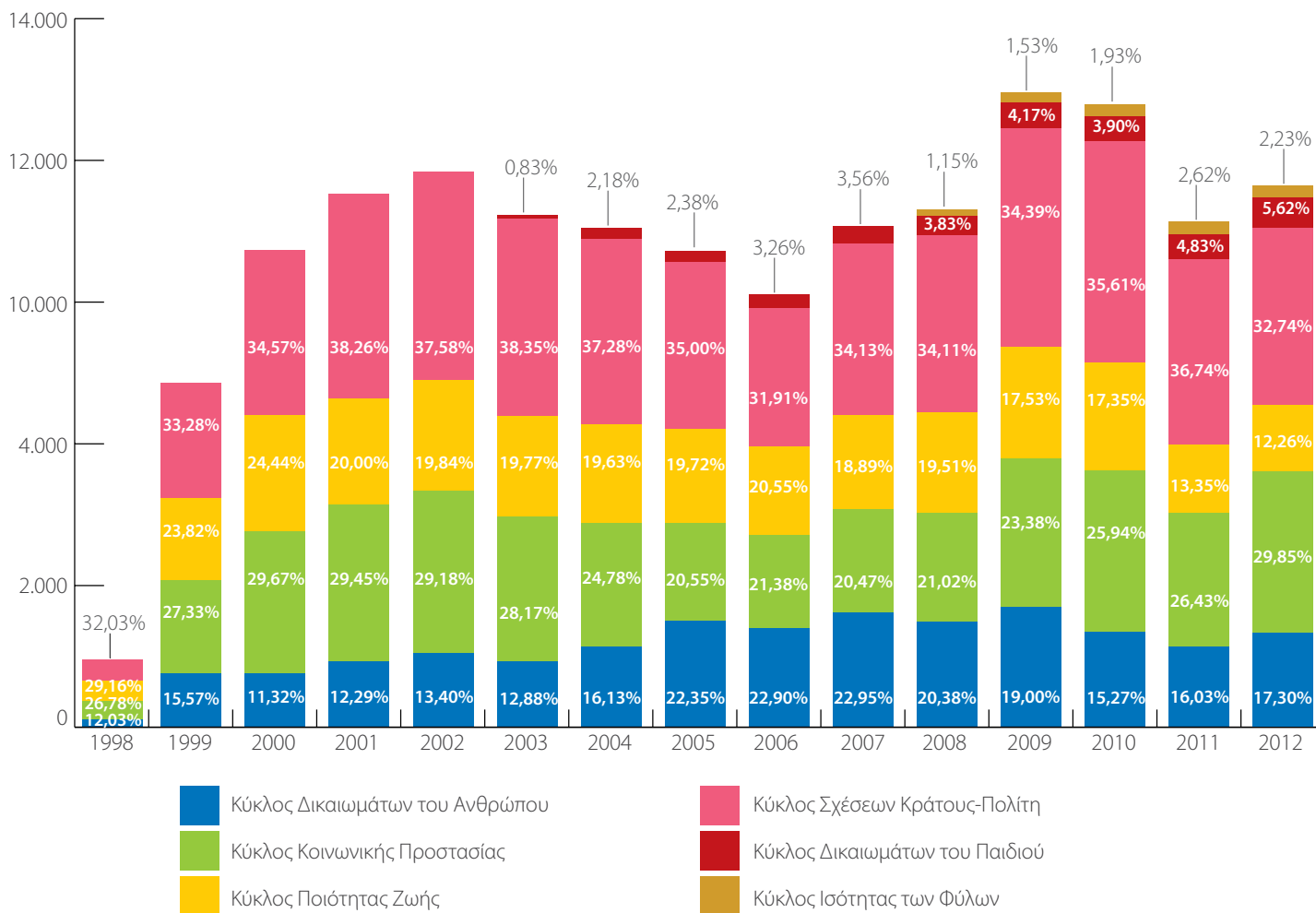
Οι αναφορές σχετικά με ζητήματα **δικαιωμάτων του ανθρώπου** παρουσίασαν ελαφρά αλλά σταθερή αύξηση, τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και σε ποσοστό επί του συνόλου των αναφορών που δέχθηκε η ανεξάρτητη αρχή (Γράφημα 8).

Η θεματική κατανομή των νέων αναφορών δείχνει άνοδο των υποθέσεων ιθαγένειας, αστικής κατάστασης και στρατολογίας, που καταλαμβάνουν το 19% αυτής της κατηγορίας, καθώς και αστυνόμευσης και εγκλεισμού. Παρατηρείται, επίσης, πτώση του ποσοστού των υποθέσεων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικών δικαιωμάτων, ενώ η απολύτως υπερέχουσα θεματική κατηγορία της εισόδου και της παραμονής αλλοδαπών παραμένει στα ίδια επίπεδα (61%).

Όπως προκύπτει από την (εξ ορισμού μερική αλλά πάντως αντιπροσωπευτική) εικόνα που σχηματίζεται από το περιεχόμενο των αναφορών, η κατάσταση των δικαιωμάτων στην Ελλάδα δεν φαίνεται να διανύει φάση προόδου. Όπως άλλωστε σημειώθηκε και στο παρελθόν (*Ετήσια έκθεση 2010*, σ. 35-36), η κοινωνική αναστάτωση σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση των ταμειακών δυνατοτήτων της πολιτείας στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής οδηγεί σε εκρηκτικές συνθήκες και σε διεύρυνση του συναφούς ελλείμματος υπό το πρίσμα του ανθρωπιστικού δικαίου.

Ήδη τέτοιος κίνδυνος είναι ορατός όχι μόνο σε πεδία διοικητικής δράσης που ανέκαθεν χαρακτηρίζονταν από εγνωσμένη παθολογία, όπως οι φυλακές και τα κέντρα κράτησης ή η αστυνόμευση, αλλά επιπλέον και στην ίδια την κοινωνία, η οποία απειλείται να υποκύψει σε σειρήνες μισαλλοδοξίας και στην ανοχή απεχθών και επικίνδυνων πρακτικών. Υπό τους όρους αυτούς,

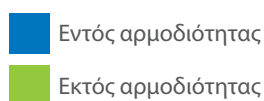
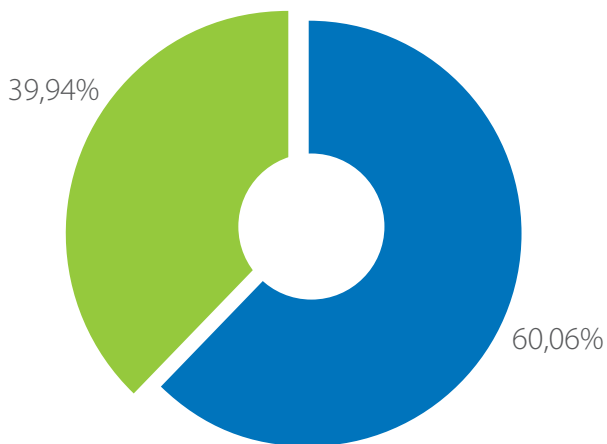
Γράφημα 1 Νέες αναφορές 1998-2012

ΕΤΟΣ	ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ
1998	1.430
1999	7.284
2000	10.107
2001	11.282
2002	11.762
2003	10.850
2004	10.571
2005	10.087
2006	9.162
2007	10.611
2008	10.954
2009	13.433
2010	13.179
2011	10.706
2012	11.702
ΣΥΝΟΛΟ	153.120

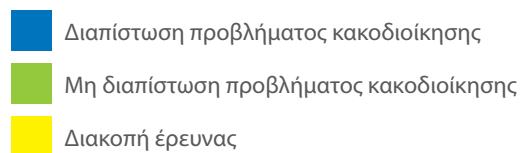
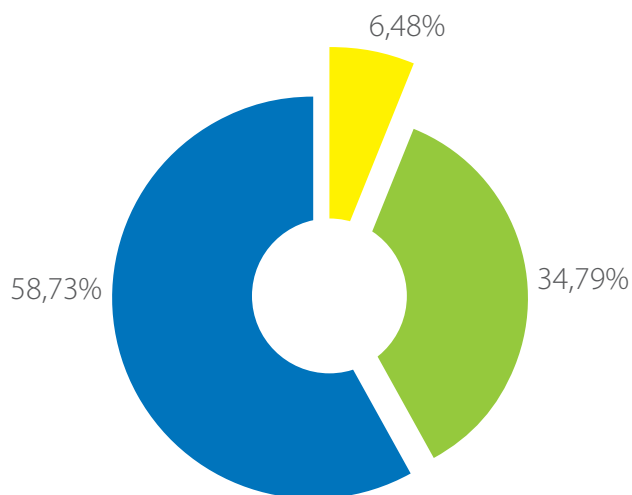
Γράφημα 2

Κατανομή αναφορών που υποβλήθηκαν το έτος 2012 ως προς την αρμοδιότητα του Συνηγόρου

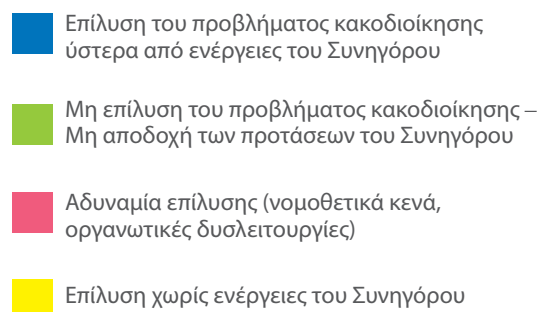
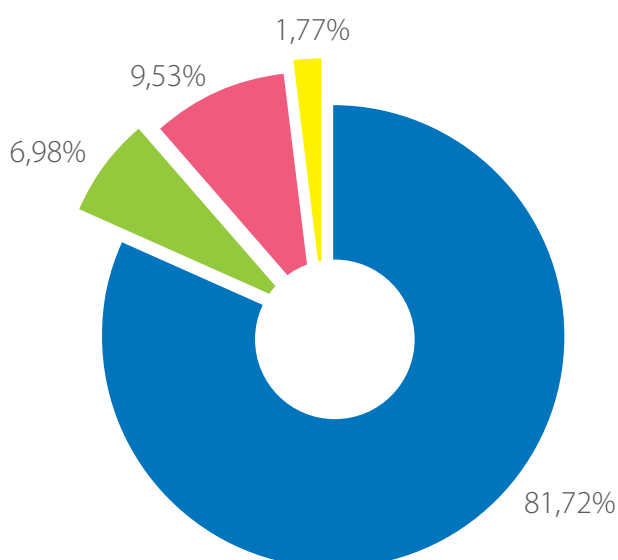
Γράφημα 3

Κατανομή των εντός αρμοδιότητας αναφορών που διεκπεραιώθηκαν το 2012

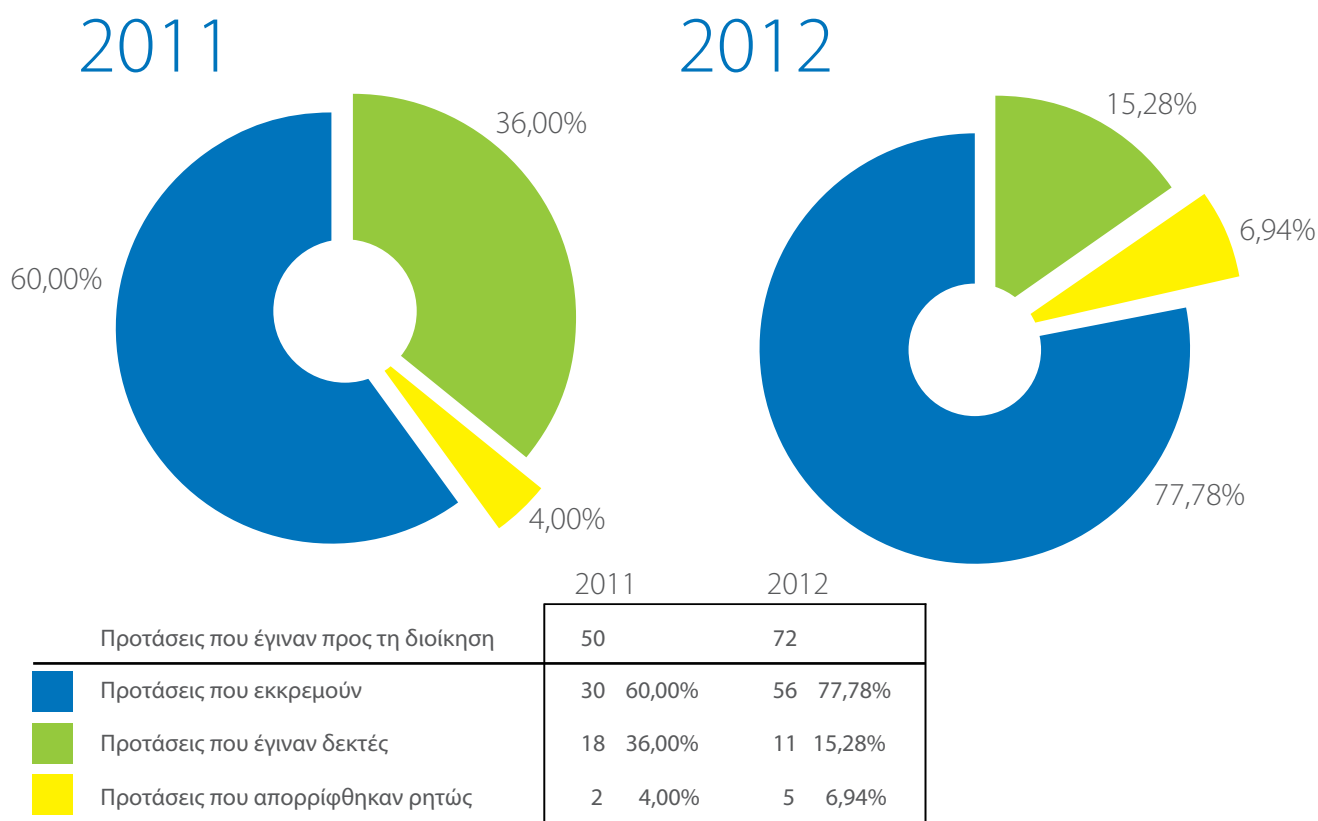
Γράφημα 4

Έκβαση των βάσιμων αναφορών

Γράφημα 5

Ποσοστό αποδοχής των νομοθετικών και οργανωτικών προτάσεων του Συνηγόρου (έτη 2011 και 2012)

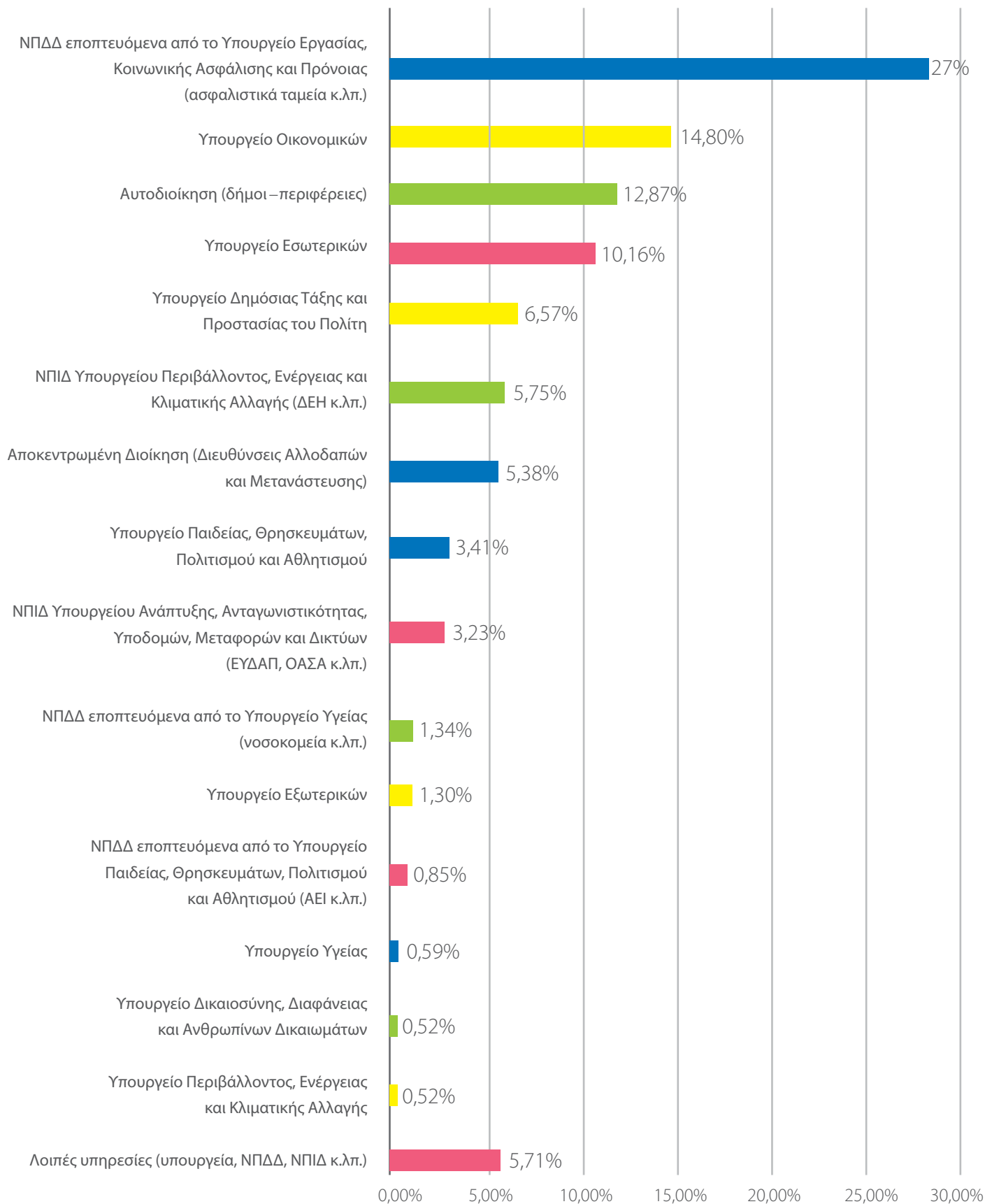
Γράφημα 6

Αριθμός αναφορών ανά 10.000 κατοίκους, ανά περιφέρεια και ποσοστά επί του συνόλου

Περιφέρεια	Αριθμός αναφορών ανά 10.000 κατοίκους	Ποσοστό επί του συνόλου των αναφορών
Ανατολική Μακεδονία – Θράκη	5,36	2,81%
Κεντρική Μακεδονία	8,63	12,74%
Δυτική Μακεδονία	6,20	1,64%
Ήπειρος	6,43	2,06%
Θεσσαλία	5,65	3,66%
Στερεά Ελλάδα	6,47	3,14%
Δυτική Ελλάδα	5,63	3,49%
Αττική	22,67	57,04%
Ιόνια Νησιά	10,49	1,86%
Πελοπόννησος	8,26	4,31%
Βόρειο Αιγαίο	7,84	1,32%
Νότιο Αιγαίο	9,56	2,38%
Κρήτη	7,23	3,55%
		100,00%

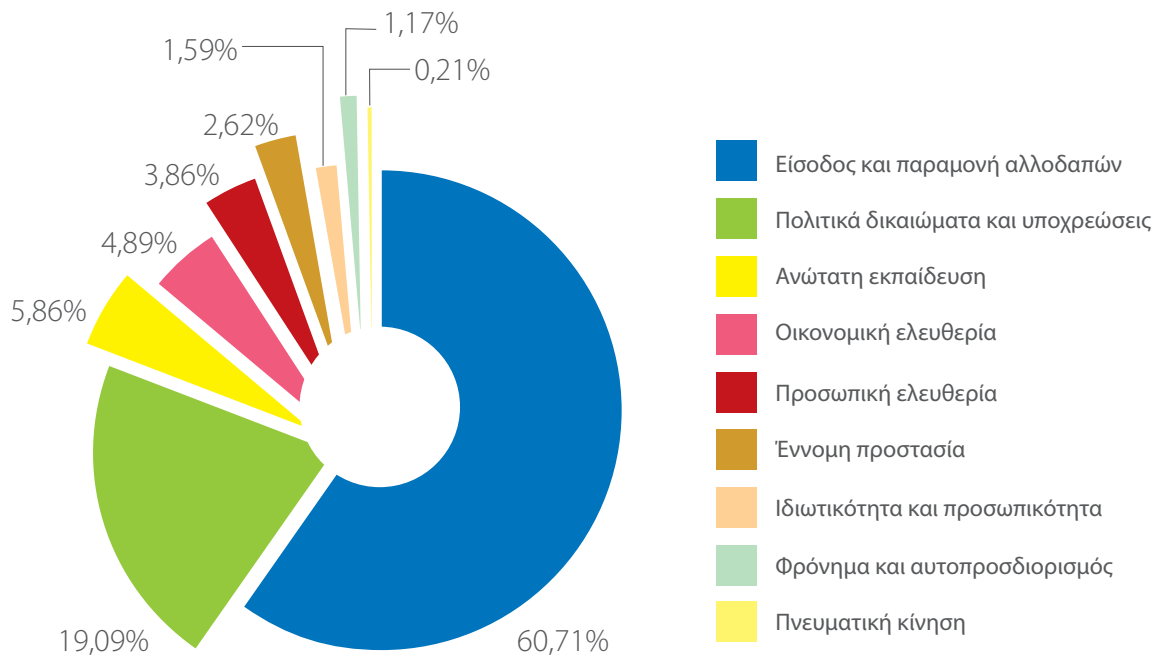
Γράφημα 7

Κατανομή των βάσιμων υποθέσεων ανά φορέα

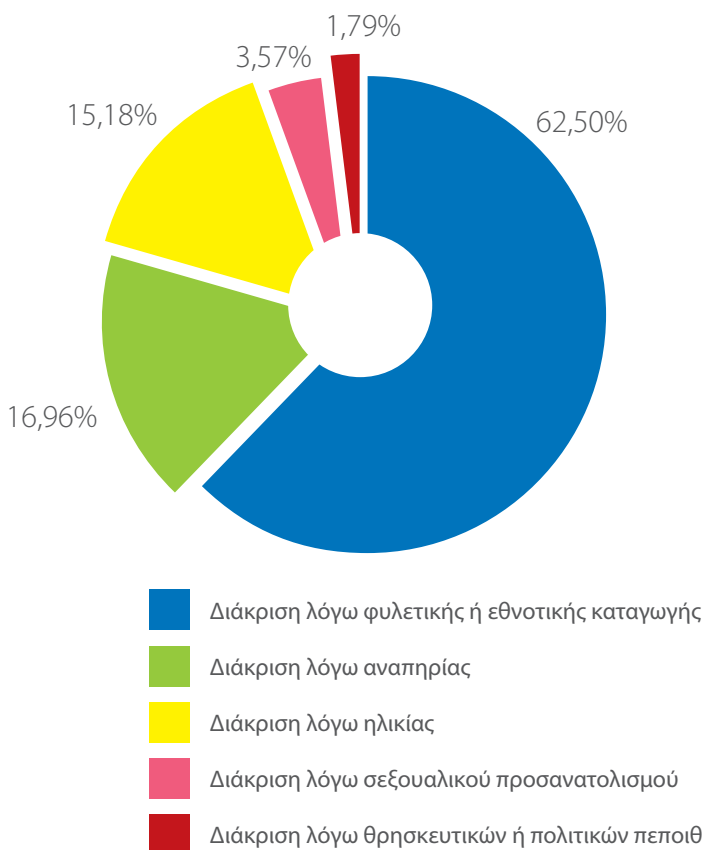
Γράφημα 8

Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου

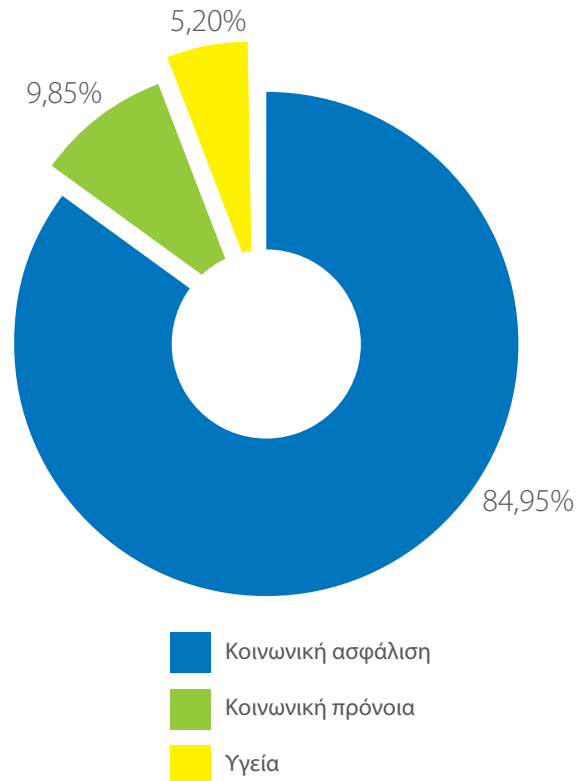
Γράφημα 9

Αναφορές για διακριτική μεταχείριση, ανά είδος διάκρισης

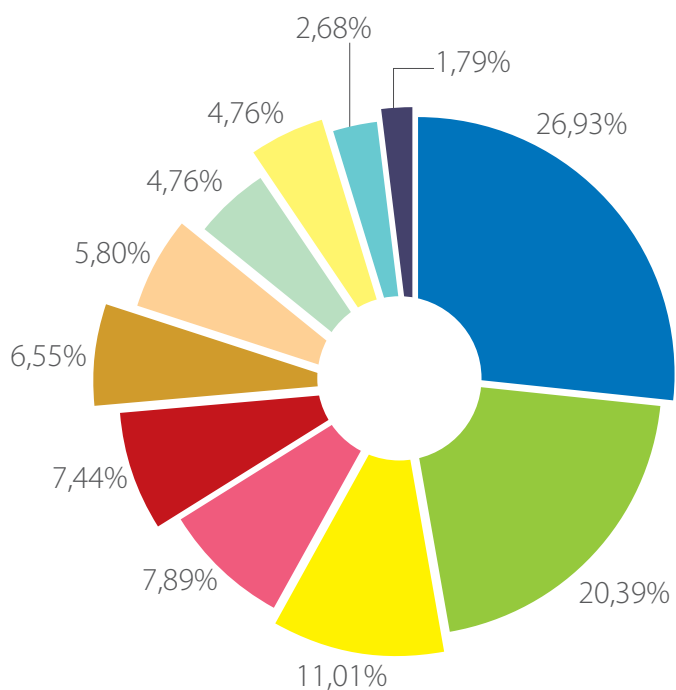
Γράφημα 10

Θέματα κοινωνικής προστασίας

Γράφημα 11

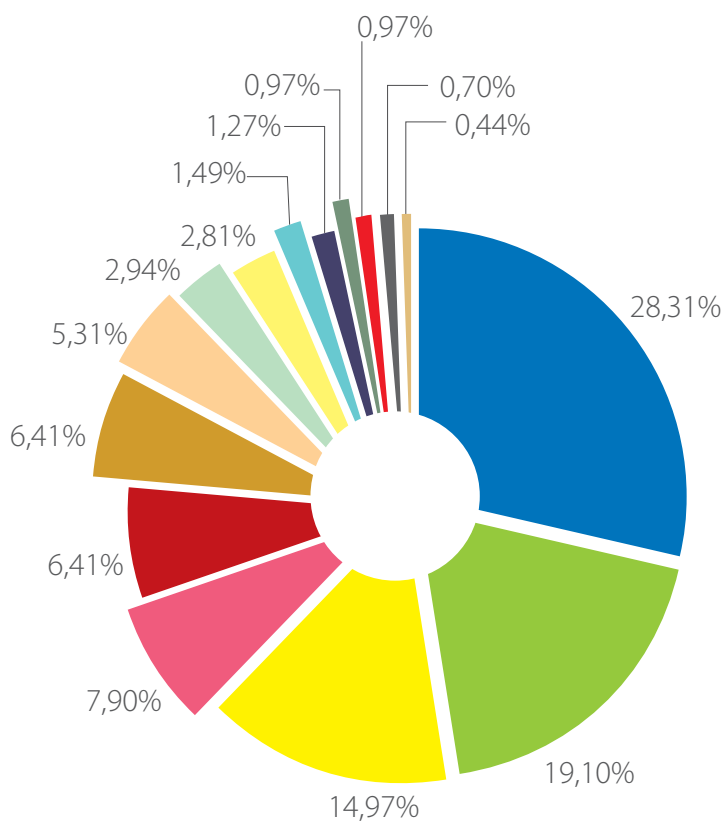
Θέματα ποιότητας ζωής

- Οικοδομική δραστηριότητα – Πολεοδομικός σχεδιασμός – Αυθαίρετα
- Χωροθέτηση, αδειοδότηση και παρακολούθηση λειτουργίας έργων
- Δραστηριότητες υγειονομικού ενδιαφέροντος
- Χωροθέτηση – Αδειοδότηση εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων
- Δεσμεύσεις – Απαλλοτριώσεις
- Φυσικό περιβάλλον
- Δημόσια κτήματα
- Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις
- Όχληση/ρύπανση στον αστικό χώρο
- Πολιτιστικό περιβάλλον
- Οικιστική αποκατάσταση Ρομά

Γράφημα 12

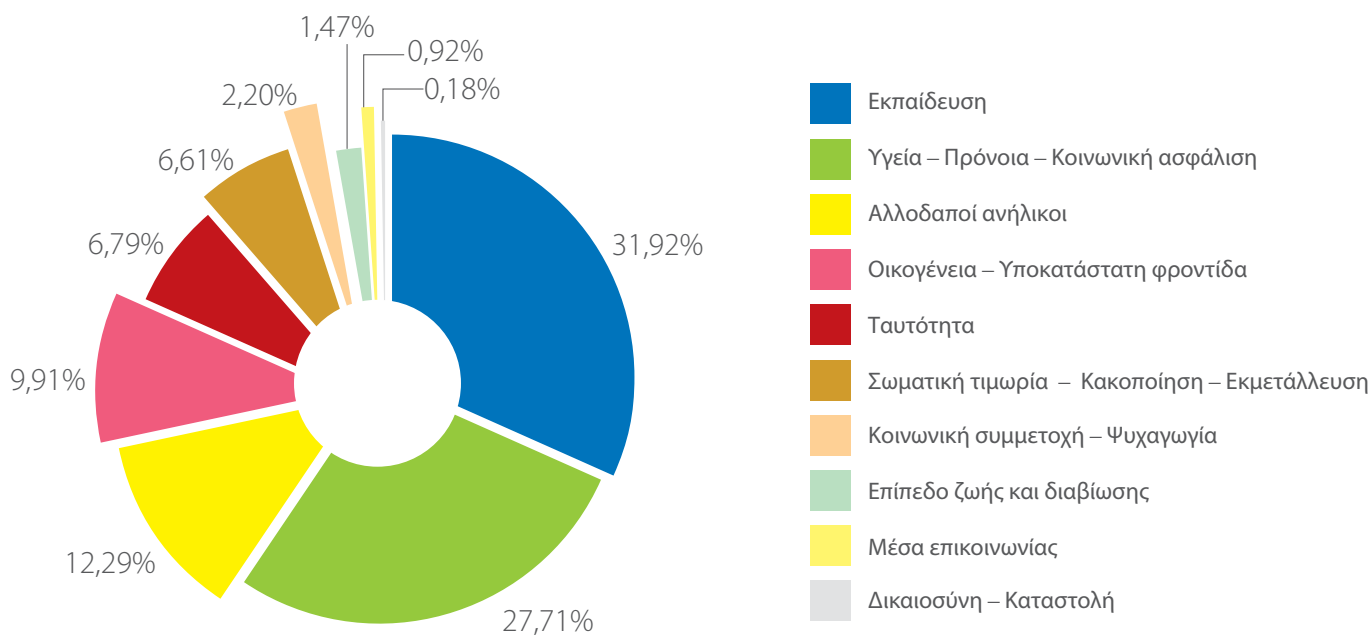
Θέματα σχέσεων κράτους-πολίτη

- Φορολογία
- Παροχές κοινής ωφέλειας
- Λειτουργία της δημόσιας διοίκησης
- Μεταφορές
- Προσλήψεις
- Τοπική αυτοδιοίκηση
- Ευθύνη του Δημοσίου (πλην δημοσίων προμηθειών)
- Δάνεια
- Εργατικές κατοικίες
- Γεωργία – Κτηνοτροφία – Αλιεία
- Οικονομικές δραστηριότητες και ανάπτυξη
- Εργασία – Απασχόληση
- Επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση
- Δημόσιες προμήθειες
- Λοιπά θέματα σχέσεων κράτους-πολίτη (ταχυδρομικές υπηρεσίες, πολιτική προστασία)

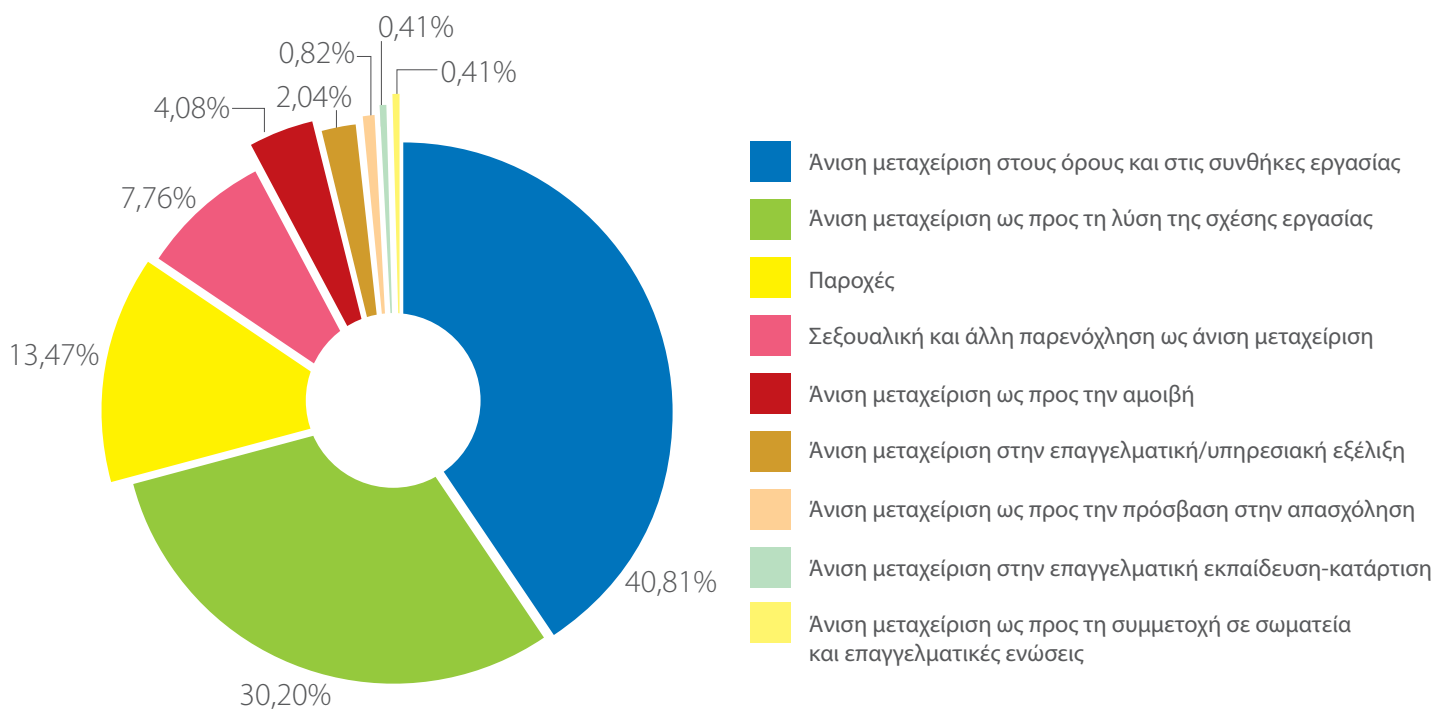
Γράφημα 13

Θέματα δικαιωμάτων του παιδιού

Γράφημα 14

Θέματα ισότητας των φύλων

η διαρκής προσπάθεια του Συνηγόρου για υποβοήθηση της ενσωμάτωσης των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών, αλλά και άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως οι Ρομά και τα οροθετικά άτομα, με σκοπό την αποτροπή ή έστω την άμβλυνση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθίσταται ακόμη περισσότερο αναγκαία και κρίσιμη αλλά ταυτόχρονα πιο δυσχερής.

Στη χρονιά που πέρασε, συνεχίστηκαν με την ίδια ένταση οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου για θεμελιώδη ζητήματα δικαιωμάτων σε πεδία όπως το σωφρονιστικό σύστημα, το πολιτικό άσυλο και η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και οι επαφές ή οι συνεννοήσεις με φορείς της διοίκησης και της κοινωνίας πολιτών που μεριμνούν για τα θέματα αυτά. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην προετοιμασία και την οργάνωση των νέων αρμοδιοτήτων τις οποίες πρόκειται να αναλάβει ο Συνήγορος κατ' εφαρμογή του Ν. 3907/2011 για τον εξωτερικό έλεγχο στις διαδικασίες επιστροφής πολιτών τρίτων χωρών (βλ. «Προσωπική ελευθερία και κοινωνική ενσωμάτωση»).

Τέλος, ο Συνήγορος υπό την ιδιότητά του ως φορέας προώθησης της **ίσης μεταχείρισης** πραγματοποίησε διερευνητικές εξορμήσεις και ανέλαβε διαμεσολαβητικές πρωτοβουλίες σχετικά με την κατάσταση των Ρομά, ενώ εισηγήθηκε σειρά δημόσιων παρεμβάσεων για θέματα διακρίσεων, όπως τα κρούσματα μιας ιδιαίτερα ανερχόμενης σε έκταση και ένταση ρατσιστικής βίας (βλ. «Καταπολέμηση των διακρίσεων»). Σε σχέση με το φαινόμενο αυτό, το οποίο αξιολογεί ως ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα, η ανεξάρτητη αρχή έχει ήδη πραγματοποιήσει σειρά επαφών και συναντήσεων εργασίας με εκπροσώπους διεθνών οργανισμών, πολλών προξενικών αρχών στην Ελλάδα, καθώς και συναφών ελληνικών φορέων και οργανώσεων.

Στο Γράφημα 9 παρουσιάζονται οι αναφορές που δέχτηκε ο Συνήγορος και οι οποίες σχετίζονται με διακρίσεις. Οι αναφορές αυτές μοιράζονται στους θεματικούς κύκλους αρμοδιότητας, ανάλογα με το πεδίο διάκρισης, και περιλαμβάνονται στα ποσοστά αυτών. Επί του συνόλου των αναφορών της κατηγορίας αυτής, οι πολίτες καταγγέλλουν διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής (62,50%), αναπηρίας (16,96%), ηλικίας (15,18%) και σεξουαλικού προσανατολισμού (3,57%) (βλ. «Καταπολέμηση των διακρίσεων»).

Οι αναφορές που χειρίστηκε ο Συνήγορος σχετικά με θέματα **κοινωνικής προστασίας** δείχνουν ότι το 2012 εντάθηκαν οι δυσλειτουργίες που διαπιστώθηκαν τον προηγούμενο χρόνο και αφορούσαν κυρίως τις καθυστερήσεις έκδοσης συνταξιοδοτικών πράξεων από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, καθώς και

την απόδοση παροχών υγείας. Αυτό αποτυπώνεται τόσο στην κατανομή όσο και στην αύξηση των αναφορών της κατηγορίας αυτής (Γράφημα 10). Η κοινωνική ασφάλιση και οι παροχές υγείας δέχονται τον μεγαλύτερο αριθμό διαμαρτυριών (85% των σχετικών αναφορών). Ο χρόνος έκδοσης των συνταξιοδοτικών πράξεων, ο οποίος βαίνει αυξανόμενος, έχει ξεπεράσει το έτος, ενώ στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης φθάνει τα δύο χρόνια (βλ. «Εργασία»).

Τα αριθμητικά δεδομένα δείχνουν ότι ο αριθμός των αναφορών που αφορούν την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας σταθεροποιείται. Ωστόσο, εξετάζοντας το περιεχόμενο των αναφορών, διαπιστώνεται ότι ο βαθμός συνθετότητας των υποθέσεων αυξήθηκε, καθώς πολλά θέματα παραμένουν αδιευκρίνιστα και υπολείπονται ρυθμίσεις σε σχέση με τη λειτουργία και το εύρος ευθύνης του ΕΟΠΥΥ, που αποτελεί πλέον τον μοναδικό φορέα απόδοσης των παροχών υγείας (βλ. «Κοινωνική αλληλεγγύη»).

Πάντως το 2012 ως σημαντικότερο πρόβλημα με κριτήριο την αύξηση του αριθμού των αναφορών αναδεικνύεται η διαδικασία πιστοποίησης της αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ. Τα πλεονεκτήματα που αφορούν τον κατά τεκμήριο πλέον αντικειμενικό τρόπο προσδιορισμού της αναπηρίας υπονομεύονται από τα μειονεκτήματα που απορρέουν από τη δυσχέρεια σύγκλησης των επιτροπών και τις καθυστερήσεις που αυτή συνεπάγεται.

Τέλος, σημειώνεται ότι, παρά τη δραματική αύξηση της ανεργίας, δεν παρατηρείται ανάλογη αύξηση στον αριθμό των πολιτών που προσφεύγουν στον Συνήγορο για την απόδοση από τον ΟΑΕΔ των επιδομάτων ανεργίας.

Στις θεματικές ενότητες στις οποίες εντάσσονται ζητήματα **ποιότητας ζωής** κυριαρχούν (περίπου 90%) εκείνες που αφορούν την ευρύτερη ενότητα του δομημένου-οικιστικού περιβάλλοντος (Γράφημα 11). Ειδικότερα, περίπου 30% των νέων αναφορών αφορούν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και αυθαίρετων κατασκευών. Επιπλέον, σημαντικά για τους πολίτες ζητήματα αναδεικνύονται, με βάση τις αναφορές τους, θέματα που σχετίζονται με τη χωροθέτηση και τους όρους κατασκευής έργων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Στον τομέα του οικιστικού περιβάλλοντος προβλήματα επίσης παρουσιάζονται με τους όρους χωροθέτησης και λειτουργίας επιχειρήσεων αλλά και Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ).

Οι αναφορές που αφορούν ζητήματα του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν το 7% περίπου του συνόλου των αναφορών της

κατηγορίας που κατατέθηκαν το 2012. Αντίστοιχα, το μερίδιο των νέων αναφορών που αφορούν το πολιτιστικό περιβάλλον αντιστοιχούν στο 2,50% του συνόλου.

Η «ακτινογραφία» του περιεχομένου των υποθέσεων αυτών, σε συνδυασμό με τη γεωγραφική περιοχή όπου εντοπίζεται το πρόβλημα –η οποία παρουσιάζει σημαντική διασπορά στην ελληνική επικράτεια–, οδηγεί στη διαπίστωση ότι σημαντικός αριθμός προβλημάτων της θεματικής αυτής που αντιμετωπίζουν οι πολίτες οι οποίοι προσφεύγουν στον Συνήγορο σχετίζεται με την ανάγκη αποσαφήνισης του νομικού καθεστώτος των ιδιοκτησιών τους, αλλά και των όρων και των προϋποθέσεων επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες ζητούν την άρση της αβεβαιότητας –που πηγάζει τόσο από το νομικό πλαίσιο και τις προβλεπόμενες διαδικασίες όσο και από τους φορείς εφαρμογής τους– για τις δυνατότητες εκμετάλλευσης της ιδιοκτησίας τους και τους όρους επαγγελματικής δραστηριοποίησής τους, πολύ περισσότερο στις παρούσες συνθήκες της οικονομικής κρίσης (βλ. «Ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα και περιβάλλον»).

Τα προβλήματα λοιπόν της πολυνομίας και της αβεβαιότητας του θεσμικού πλαισίου, που ήδη έχουν επισημανθεί στην *Ετήσια έκθεση 2011* (σ. 47 κ.ε.), φαίνεται να εντείνονται περαιτέρω το 2012, όπως προκύπτει από τον μεγάλο αριθμό των αναφορών που αφορούν περιπτώσεις μη ορθής εφαρμογής, αλλά και ασάφειες σχετικά με τις αρμοδιότητες των φορέων της διοίκησης.

Τέλος, σημαντικά ζητήματα περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ανθρώπινες δραστηριότητες και έργα συνεχίζουν να απασχολούν, παρά τις περί του αντιθέτου προβλέψεις, όπως δείχνουν οι σχετικές νέες αναφορές. Το περιβάλλον –οι φυσικοί αλλά και οι πολιτιστικοί πόροι–, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο, δεν αποτελεί «αγαθό πολυτελείας» αλλά αντίθετα έναν καθοριστικό παράγοντα για την ποιότητα της καθημερινής ζωής των πολιτών. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι οι πολίτες με κάθε πρόσφορο μέσο και σε κάθε ευκαιρία ζητούν την ενεργοποίηση των μηχανισμών προστασίας του.

Η οικονομική κρίση που πλήττει τα τελευταία χρόνια τη χώρα και τους πολίτες επηρεάζει σημαντικά το 2012 τις θεματικές **σχέσεων κράτους-πολίτη**, μεγάλο μέρος των οποίων εμπεριέχει οικονομικές διαστάσεις. Οι αναφορές με οικονομικό αντικείμενο παρουσίασαν μάλιστα σημαντική αύξηση (Γράφημα 12).

Συγκεκριμένα, αύξηση παρουσίασαν θέματα φορολογίας, παροχές κοινής ωφέλειας, δάνεια, εργατικές κατοικίες και θέματα

τοπικής αυτοδιοίκησης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην επιδείνωση των οικονομικών δεδομένων των νοικοκυριών και στην αδυναμία και την καθυστέρηση του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ να εξοφλήσουν οφειλές προς πολίτες και επιχειρήσεις, είτε αυτές αφορούν συμβατικές τους υποχρεώσεις είτε προκύπτουν από άλλους λόγους (π.χ. δικαστικές αποφάσεις).

Ιδιαίτερη κατηγορία αναφορών αποτελούν οι αναφορές για το ειδικό τέλος ακινήτων (ΕΕΤΗΔΕ). Οι αναφορές αυτές των πολιτών περιλαμβάνουν τόσο διαμαρτυρίες για τον υπολογισμό και το ύψος του ποσού που κλήθηκαν να καταβάλουν όσο και για τον τρόπο είσπραξης και τη διαδικασία που προβλέφθηκε, η οποία δημιούργησε πλείστα όσα διαδικαστικά προβλήματα, αφού οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες (Υπουργείο Οικονομικών, ΔΕΗ, δήμοι) επέδειξαν αδυναμία συνεργασίας, συντονισμού και σχεδιασμού των απαραίτητων ενεργειών (βλ. «Αμοιβαίες υποχρεώσεις κράτους-πολιτών»).

Επιπλέον, θα πρέπει να τονιστεί ότι το 2012 αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός αναφορών από πολίτες οι οποίοι εκφράζουν αδυναμία εξόφλησης οφειλών προς ΔΟΥ, ΔΕΗ, τράπεζες, ΟΕΚ, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Οι πολίτες αυτοί ανήκουν κατά κανόνα σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (οικονομικά ασθενείς, άνεργοι, υπερήλικες, πάσχοντες από σοβαρά προβλήματα υγείας), στερούνται της δυνατότητας πρόσβασης στην αναγκαία πληροφόρηση, ενώ αδυνατούν συχνά να περιγράψουν με σαφήνεια το πρόβλημά τους και να επικοινωνήσουν με την εμπλεκόμενη υπηρεσία ώστε να βρεθεί λύση. Στις περισσότερες από αυτές τις υποθέσεις η διαμεσολάβηση της ανεξάρτητης αρχής συνίστατο σε διαβίβαση των αιτημάτων βοήθειας στις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς και σε εισήγηση για συνδρομή ανθρωπιστικού τύπου ή επεικική αντιμετώπιση των αναφερομένων.

Τέλος, η οικονομική κρίση φαίνεται να επιτείνει τα χρονίζοντα προβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομικής διοίκησης, αφού, όπως προκύπτει από τις αναφορές των πολιτών, ο μεγαλύτερος αριθμός αφορά δήμους και οικονομικές υπηρεσίες του Δημοσίου, ΔΟΥ κ.λπ.

Κατά το έτος 2012 οι αναφορές σχετικά με τα **δικαιώματα του παιδιού** αυξήθηκαν, τόσο σε απόλυτες τιμές όσο και σε ποσοστό επί του συνόλου των αναφορών που δέχθηκε ο Συνήγορος.

Ο πραγματικός ωστόσο αριθμός των ενηλίκων και των ανηλίκων που ζήτησαν τη βοήθεια του Συνηγόρου για θέματα δικαιωμάτων του παιδιού είναι πολύ μεγαλύτερος. Κατά τις επισκέψεις του σε σχολεία, ιδρύματα παιδικής προστασίας, χώρους κράτη-

σης, υπηρεσίες και κέντρα για παιδιά, αλλά και στις εκδηλώσεις στις οποίες συμμετείχε σε διάφορες πόλεις, ο Συνήγορος έγινε δέκτης αιτημάτων και ερωτημάτων και παρείχε πληροφόρηση και συμβουλές, διασυνδέοντας μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις τους ενδιαφερομένους με τις αρμόδιες κατά τόπους υπηρεσίες. Επιπλέον, ειδικά το 2012, μέσω της ειδικής φόρμας για ανηλίκους στην ιστοσελίδα «Ρωτάω τον Συνήγορο» που λειτούργησε πειραματικά, δέχθηκε και ανταποκρίθηκε ηλεκτρονικά σε 91 μηνύματα μέσω των οποίων του ζητήθηκε η συνδρομή του για την προστασία δικαιωμάτων ανηλίκων. Επίσης, απάντησε σε εκατοντάδες τηλεφωνικές κλήσεις στη γραμμή χωρίς χρέωση για παιδιά 800.11.32.000 (βλ. σ. 28-32).

Ως προς τη θεματική ταξινόμηση των νέων αναφορών για τα δικαιώματα του παιδιού, σημειώνεται ότι, ποσοστιαία, κυμάνθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα με την προηγούμενη χρονιά (Γράφημα 13).

Παρόλο που οι υποθέσεις οι οποίες είχαν ως κύριο θέμα την ενδοοικογενειακή βία ή το επίπεδο ζωής και διαβίωσης των παιδιών εμφανίζονται να είναι σχετικά λίγες, ο Συνήγορος διαπίστωσε, τόσο μέσω της εξέτασης υποθέσεων με άλλο κύριο αντικείμενο όσο και από την επικοινωνία του με τα ίδια τα παιδιά, τους επαγγελματίες και τους φορείς εκπαίδευσης, πρόνοιας, υγείας και δικαιοσύνης, ότι η φτώχεια, η ανέχεια και η βία, που εκδηλώνεται με διάφορες μορφές στη ζωή των παιδιών, αφορούν και επηρεάζουν πλέον έναν ανησυχητικά μεγάλο αριθμό αυτών, έχοντας συνέπειες και στη συμπεριφορά τους στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.

Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι σε σημαντικό αριθμό σχολείων από εκείνα που επισκέφθηκε ο Συνήγορος η σχολική μονάδα καλείται σε συνεργασία με φορείς της κοινότητας να συμβάλει στην κάλυψη στοιχειωδών αναγκών των μαθητών και των οικογενειών τους. Η υποβάθμιση του επιπέδου ζωής λόγω της οικονομικής κρίσης και οι συνέπειες αυτής στην καθημερινή ζωή των παιδιών αγγίζουν συχνά τα όρια προσβολής του πυρήνα των δικαιωμάτων του παιδιού, ιδίως σε περιπτώσεις ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.

Οι αναφορές που εξέτασε ο Συνήγορος με την ειδική αρμοδιότητά του για την [καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου στην εργασία και την απασχόληση](#) παραμένουν ίδιες από άποψη αριθμού (βλ. «Φύλο και εργασιακές σχέσεις»). Ωστόσο, ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η περαιτέρω αύξηση των υποθέσεων αυτής της κατηγορίας που αφορούν ζητήματα απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, με αντίστοιχη μείωση εκείνων

που αφορούν τον δημόσιο. Συγκεκριμένα, οι αναφορές για τον ιδιωτικό τομέα από 37% το 2010 και 53% το 2011 έφτασαν 61% το 2012. Η αύξηση αυτή αντανακλά την εξαιρετική πίεση την οποία υφίσταται η γυναικεία απασχόληση στις παρούσες συνθήκες της ραγδαία αυξανόμενης ανεργίας. Στη θεματολογία των αναφορών κυριαρχούν η άνιση μεταχείριση ως προς τους όρους εργασίας και τη λύση της σχέσης εργασίας, με 41% και 30% αντιστοίχως, ενώ η πρώτη κατηγορία εμφανίζει αύξηση 8,5% σε σύγκριση με το 2011 (Γράφημα 14). Επιβεβαιώνεται συνεπώς η ανησυχία, που είχε ήδη επισημανθεί στην *Ετήσια έκθεση 2011* (σ. 121 κ.ε.), ότι οι γυναίκες εκτίθενται πιο αποκάλυπτα απ' ό,τι στο παρελθόν σε μη αξιοπρεπείς συνθήκες απασχόλησης, ιδίως κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης και της χρήσης άδειας μητρότητας, ενώ πιέζονται να δεχτούν ευέλικτες σχέσεις εργασίας, οι οποίες δεν τους επιτρέπουν να αντεπεξέλθουν στις οικογενειακές τους υποχρεώσεις.

Η ανησυχητική αυτή τάση μπορεί να ερμηνευθεί και ως αποτέλεσμα του γενικότερου κλίματος που προκαλεί ο σημαντικός περιορισμός της προστασίας και των εγγυήσεων της εργασίας και των συνθηκών της ευρύτερα. Πληθαίνουν εξάλλου οι ενδείξεις ότι εμφανίζονται συμπεριφορές περαιτέρω εκμετάλλευσης της αδύναμης θέσης των γυναικών που εργάζονται ή αναζητούν εργασία.

Σταθερή παρουσία γύρω στο 8% εμφανίζουν επίσης οι αναφορές περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης, ένα ζήτημα το οποίο εξακολουθεί να παραμένει στη σκιά, υπό τον φόβο περαιτέρω άμεσων ή έμμεσων κυρώσεων – αν όχι και απόλυσης. Στην προσπάθεια να σταθεί ο Συνήγορος αρωγός στην καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων, ανέλαβε πρωτοβουλία για την αυτεπάγγελτη έρευνα σχετικά με αγγελίες προσφοράς εργασίας στο διαδίκτυο που συνιστούν διάκριση λόγω φύλου και τουλάχιστον ηθική παρενόχληση γυναικών που αναζητούν εργασία.

Αριθμητικά στοιχεία

Κατά τη διάρκεια του 2012 ο Συνήγορος δέχθηκε 11.702 νέες αναφορές. Στο Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών υποβλήθηκαν 3.950, με φαξ 4.684, με το ταχυδρομείο 2.968 και μέσω διαδικτύου 100. Επίσης, η ανεξάρτητη αρχή, εκτός από τον χειρισμό αναφορών, το 2012 εξυπηρέτησε περισσότερους από 9.000 πολίτες που επισκέφτηκαν το Γραφείο Υποδοχής Κοινού στην Αθήνα αναζητώντας βοήθεια, ενώ από το τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησε άλλους 35.130 ανθρώπους που χρειάστηκαν συμβουλές.

Ο ιστότοπος του Συνηγόρου εντός του 2012 είχε 145.332 μονα-

δικούς επισκέπτες (unique) και 803.576 προβολές σελίδας (page views).

Εξετάζοντας τον χειρισμό των αναφορών για το 2012, φαίνεται ότι (Γράφημα 3):

- Το 58,73% ήταν βάσιμες, δηλαδή η καταγγελία του πολίτη ήταν δικαιολογημένη και υφίστατο όντως κακοδιοίκηση.
- Το 34,79% ήταν αβάσιμες, δηλαδή η διοίκηση είχε τηρήσει τη νομιμότητα.
- Για το 6,48% διακόπηκε, για διαφόρους λόγους, η έρευνα.

Οι βάσιμες αναφορές είχαν κατά μεγάλο ποσοστό θετική έκβαση. Αναλυτικότερα (Γράφημα 4):

- Επιλύθηκαν με τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου –δηλαδή αποκαταστάθηκε το πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο πολίτης– σε ποσοστό 81,72%.
- Το 1,77% των υποθέσεων επιλύθηκε χωρίς ενέργειες του Συνηγόρου, από την ίδια την υπηρεσία ή ύστερα από παρέμβαση άλλου φορέα.
- Στο 9,53% των βάσιμων αναφορών η επίλυση στάθηκε αδύνατη για λόγους που οφείλονται σε κενά της νομοθεσίας ή σε οργανωτικές αδυναμίες και δυσλειτουργίες της δημόσιας διοίκησης, είτε πάγιες είτε συνδεδεμένες με τα προβλήματα που επιφέρει η τρέχουσα συγκυρία.
- Δεν επιλύθηκε, παρά τη διαμεσολάβηση, το πρόβλημα που έθετε το 6,98% των βάσιμων αναφορών. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έγιναν αποδεκτές οι προτάσεις του Συνηγόρου.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, εκτός από τις εντός αρμοδιότητας αναφορές που χειρίστηκε ο Συνήγορος, εξετάστηκαν επιπλέον περίπου 4.670 υποθέσεις για τις οποίες η διερεύνηση έδειξε ότι βρίσκονται εκτός του πεδίου διαμεσολάβησής του, όπως ορίζεται από το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο λειτουργίας του (Γράφημα 2).

Ο Συνήγορος υπέβαλε προς τη διοίκηση 50 νομοθετικές προτάσεις το 2011 και 72 το 2012 (Γράφημα 5).

Από το σύνολο των νομοθετικών προτάσεων που υπέβαλε ο Συνήγορος το 2012 έγιναν αποδεκτές από τη διοίκηση 11 (το 15,28%), ενώ 5 (6,94%) απορρίφθηκαν και 56 (77,78%) εκκρεμούν.

Περισσότερο από το ένα τέταρτο (27%) των προβλημάτων κακοδιοίκησης το 2012 (Γράφημα 7) εντοπίστηκε στα ασφαλιστικά ταμεία και σε ΝΠΔΔ τα οποία εποπτεύει το Υπουργείο Εργασίας,

Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΥΠΕΚΑΠ) και ακολουθεί το Υπουργείο Οικονομικών με 14,80%. Το 12,87% των προβλημάτων αφορούσε την αυτοδιοίκηση, δηλαδή τους δήμους και τις περιφέρειες με τις νέες αρμοδιότητές τους όπως προβλέπονται από το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», ενώ οι κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών ακολουθούν με 10,16%. Οι φορείς στους οποίους εμφανίστηκαν προβλήματα κακοδιοίκησης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη με 6,57%, τη ΔΕΗ με 5,75%, την αποκεντρωμένη διοίκηση (Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης) με 5,38% και το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΑΙΘΠΑ) με 3,41%.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Για θέματα ιδιαίτερης σοβαρότητας και μείζονος σημασίας ο Συνήγορος συντάσσει ειδικές εκθέσεις, τις οποίες υποβάλλει στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Βουλής και τις κοινοποιεί στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς.

Κατά το 2012 ο Συνήγορος εκπόνησε δύο ειδικές εκθέσεις.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Τον Δεκέμβριο ο Συνήγορος υπέβαλε ειδική έκθεση με προτάσεις χαμηλού δημοσιονομικού κόστους προς 12 υπουργεία, κατά λόγο αρμοδιότητας.*

Ανατρέχοντας στις κατά καιρούς προτάσεις της ανεξάρτητης αρχής, οι οποίες έχουν προκύψει στο πλαίσιο διερεύνησης ποικίλων αναφορών, συγκεντρώθηκαν εισηγήσεις για τροποποιήσεις στη νομοθεσία, στην οργάνωση ή ακόμη και στην απλή πρακτική των υπηρεσιών, με τις οποίες είναι δυνατόν, χωρίς σημαντική ή και καθόλου δαπάνη, να απλοποιηθούν και να επιταχυνθούν διαδικασίες, να αυξηθεί η διαφάνεια στη διοικητική δράση και να υπάρξει αποτελεσματικότερη οργάνωση με τα ίδια μέσα και το υπάρχον δυναμικό.

Πρόκειται συνολικά για 80 προτάσεις, από τις οποίες οι περισσότερες (42) απαιτούν τροποποίηση νόμου ή άλλη κανονιστική ρύθμιση, χωρίς ωστόσο επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. Ομοίως χαμηλού κόστους είναι και οι οργανωτικές φύσεως αλλαγές, συνολικά 13 προτάσεις, που εισφέρουν οργανωτικά κριτήρια ή αφορούν απλώς εσωτερικές διευθετήσεις των υπηρεσιών, αλλά με ουσιαστικό αποτέλεσμα για την εξυ-

πληρέτηση των πολιτών. Πολλές από τις προτάσεις αυτές (25) αφορούν απλώς τη διοικητική πρακτική, συχνά με τη μορφή εγκύκλιων οδηγιών της διοίκησης.

Στόχος της έκθεσης αυτής είναι αφενός μεν να βρουν οι πολίτες ουσιαστική ανταπόκριση σε εύλογα αιτήματα, δικαιώματα και νόμιμες προσδοκίες χωρίς να αντιμετωπίζουν το επιχείρημα του δημοσιονομικού κόστους, αφετέρου δε η διοίκηση να μπορέσει, βελτιούμενη, να σταθεί δίπλα στους πολίτες στη δύσκολη αυτή συγκυρία και να αποτελέσει παράγοντα υπέρβασης της κρίσης.

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗ ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΎΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΔΕΙΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

Ο Συνήγορος έχει χειριστεί σημαντικό αριθμό καταγγελιών σχετικά με την επιβολή εκ περιτροπής απασχόλησης, με μονομερή απόφαση του εργοδότη, σε εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα οι οποίες επιστρέφουν στην εργασία τους ύστερα από άδεια μητρότητας. Από τη διερεύνηση των σχετικών καταγγελιών ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι, με την επίκληση αόριστων οικονομικών λόγων, ολοένα αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων θέτει σε εκ περιτροπής εργασία, χωρίς την τήρηση των προβλεπόμενων νόμιμων προϋποθέσεων, εργαζόμενες που επιστρέφουν από άδεια μητρότητας και τελούν σε ειδικό καθεστώς προστασίας από απόλυση.

Στην εν λόγω ειδική έκθεση* ο Συνήγορος προβαίνει σε μια σειρά διαπιστώσεων και προτείνει, μεταξύ άλλων:

- Να τεθούν συγκεκριμένα κριτήρια ελέγχου της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων, ώστε να μπορεί να ελέγχεται κατά πόσον το μέτρο της εκ περιτροπής εργασίας είναι νόμιμο και εύλογο.
- Να γίνονται επαναλαμβανόμενοι έλεγχοι από το ΣΕΠΕ αφότου οι εργαζόμενοι τίθενται σε εκ περιτροπής απασχόληση, για να διαπιστώνεται αν εφαρμόζεται το πρόγραμμα εργασίας που δηλώθηκε ή αν υφίσταται καταστρατήγηση.
- Να τεθούν εκ του νόμου κριτήρια ελέγχου της μείωσης του χρόνου εργασίας, ώστε η μείωση των αποδοχών που αυτή συνεπάγεται να μη θέτει σε διακινδύνευση την αξιοπρεπή διαβίωση των εργαζομένων (όπως π.χ. συμβαίνει όταν επιβάλλεται εργασία μίας ημέρας την εβδομάδα).
- Να ελέγχεται αυστηρά το κατά πόσον ο εργοδότης προβαίνει σε αναλογική κατανομή της μείωσης των ημερών εργασίας σε όλους τους εργαζομένους ή σε επιλεκτική μείωση του ωραρίου εργασίας εργαζομένων που είναι έγκυες ή τελούν σε περίοδο προστασίας λόγω μητρότητας.

- Να τεθούν κριτήρια για την αποδοχή της αναγγελίας οικειοθελούς αποχώρησης των εργαζομένων από τις υπηρεσίες του ΟΑΕΕ, δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις ο εργοδότης καταθέτει τη δήλωση εν αγνοία του εργαζομένου, κατά τη διάρκεια αναρρωτικών αδειών ή ανάλογων περιπτώσεων, δημιουργώντας τεκμήρια σε βάρος του.

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Ο Συνήγορος επιλαμβάνεται αυτεπάγγελα θεμάτων που κρίνονται ιδιαίτερα σοβαρά και εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του. Επίσης, έρευνες διεξάγονται ενόψει του ενδεχομένου ενεργοποίησης της διαδικασίας διενέργειας τυπικής αυτεπάγγελτης έρευνας. Επιπλέον, ο Συνήγορος λαμβάνει πρωτοβουλία να διερευνήσει διάφορα θέματα στο πλαίσιο επανελέγχου υποθέσεων που είχε χειριστεί στο παρελθόν ή και κατόπιν εκτίμησης για την αναγκαιότητα διεύρυνσης του πεδίου έρευνας και συνήθους διαμεσολάβησης της ανεξάρτητης αρχής, στη βάση αναφορών πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανεξάρτητη αρχή διενήργησε, εντός του 2012, τις κάτωθι έρευνες.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΣΤΕΡΟΥΝΤΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥΣ

Στο πλαίσιο της διαρκούς προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων των κρατουμένων (ποινικών και διοικητικών), συνεχίστηκαν και κατά το έτος 2012 οι επιτόπιες έρευνες σε Καταστήματα Κράτησης της χώρας και σε Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών για να διακριβωθούν οι συνθήκες διαβίωσης των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους και την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Σωφρονιστικά Καταστήματα Τρίπολης και Πάτρας

Σε συνέχεια της συντονισμένης δράσης του Συνηγόρου στον χώρο των καταστημάτων κράτησης (*Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 18), έχοντας υπόψη την ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων των κρατουμένων –ιδίως με τη διαφύλαξη συνθηκών διαβίωσης συμβατών με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια–, αλλά και τη δεδομένη θέση εξουσίας στην οποία βρίσκονται οι κρατούμενοι, η οποία δυσχεραίνει την πρόσβασή τους στη διαδικασία υποβολής αναφοράς, κλιμάκιο του Συνηγόρου πραγματοποίησε αυτεπάγγελη έρευνα στο Κατάστημα Κράτησης Τρίπολης, ενώ επισκέφθηκε και το Κατάστημα Κράτησης Πάτρας. Ακολούθως,

μετά την ολοκλήρωση συλλογής του σχετικού υλικού και την αξιολόγησή του, ο Συνήγορος ευελπιστεί να συμβάλει, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων και του θεσμικού ρόλου του, στον εξορθολογισμό και πιθανόν στον επαναπροσδιορισμό της εφαρμογής και της ερμηνείας του σχετικού νομικού πλαισίου, αξιοποιώντας την εμπειρία του αλλά και αξιολογώντας τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες των τελευταίων ετών, με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται μια δίκαιη και αποτελεσματική στάθμιση ανάμεσα στη δημόσια τάξη και ασφάλεια και στα αναφαίρετα δικαιώματα των ανθρώπων που στερούνται την ελευθερία τους (βλ. και σ. 85-86).

Σημαντική αναμένεται να είναι τόσο η συμβολή του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα, αφού ολοκληρωθεί η, κατά την παρούσα χρονική στιγμή, διαδικασία διαβούλευσης του σχετικού σχεδίου, όσο και η επικείμενη νομοθετική ανάθεση της αρμοδιότητας του Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης κατά των Βασανιστηρίων στον Συνήγορο του Πολίτη (βλ. και σ. 146).

Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών σε Αμυγδαλέζα Αττικής, Κόρινθο και Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής (Πέτρου Ράλλη)

Σημαντική παράμετρο αλλά και πιθανό πεδίο εμφάνισης δυσλειτουργιών του συστήματος ασύλου και της διαχείρισης των παράτυπα εισερχόμενων αλλοδαπών από άποψη δικαιωμάτων, αλλά και αποτελεσματικής εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου αποτελεί η λειτουργία των νεοσυσταθέντων, ανά τη χώρα, Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών σε συνδυασμό με την αναμενόμενη λειτουργία των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής (Ν. 3907/2011). Προς τούτο, η ανεξάρτητη αρχή ανέλαβε, κατά το έτος 2012, συντονισμένη δράση προκειμένου να διαμορφώσει σαφή άποψη για το νόμιμο έρεισμα, κατ' αρχήν, λειτουργίας των υφιστάμενων Κέντρων Κράτησης, αλλά και για το κατά πόσο συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαχείριση του ζητήματος των παράτυπα εισερχόμενων και διαμενοντών αλλοδαπών προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων τους.

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής, μεταξύ άλλων, ο Συνήγορος προγραμματίσει έναν κύκλο επισκέψεων σε κάποια από τα νεοσυσταθέντα κέντρα. Μέχρι τη συγγραφή της παρούσας έκθεσης κλιμάκια της ανεξάρτητης αρχής έχουν πραγματοποιήσει αυτεπάγγελτη έρευνα στο Κέντρο Κράτησης στην Αμυγδαλέζα Αττικής, αλλά και επισκέψεις στο Κέντρο Κράτησης Κορίνθου και στους χώρους κράτησης στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής (βλ. σ. 80-81). Αφού ολοκληρωθούν οι

προγραμματισμένες δράσεις, ο Συνήγορος θα αξιολογήσει το σύνολο των ευρημάτων, προκειμένου να συμβάλει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, στην υλοποίηση του εξορθολογισμού του συστήματος ασύλου και της διαχείρισης των παράτυπα εισερχόμενων αλλοδαπών που επιχειρείται από την πολιτεία, με κριτήριο τη συστηματική ερμηνεία του νομοθετικού πλαισίου και την, κατά συνέπεια, ορθή εφαρμογή αυτού, υπό το φως της προστασίας του πυρήνα των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ο Συνήγορος διενεργεί αυτεπάγγελτη έρευνα περιστατικού αγγελίας προσφοράς εργασίας στο διαδίκτυο που δύναται να συνιστά διάκριση λόγω φύλου κατά την πρόσβαση στην απασχόληση. Σχετικά με το ζήτημα, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη, ο Συνήγορος βρίσκεται σε συνεργασία με το Σώμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Σε περίπτωση που ο Συνήγορος διαπιστώσει, κατά τη διερεύνηση αναφοράς, παράνομη συμπεριφορά διοικητικού οργάνου, η οποία πολλές φορές συνίσταται στην άρνηση συνεργασίας με την ανεξάρτητη αρχή, συντάσσει έκθεση την οποία διαβιβάζει στο όργανο που είναι αρμόδιο για τον πειθαρχικό έλεγχο του υπαιτίου. Επισημαίνεται ότι η άρνηση συνεργασίας με τον Συνήγορο συνιστά, υπό προϋποθέσεις, ποινικό αδίκημα.

Μέσα στο 2012 ο Συνήγορος αξιοποίησε 14 φορές την εν λόγω θεσμική δυνατότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι

 ο αριθμός των πειθαρχικών ελέγχων που ζήτησε ο Συνήγορος κατά το 2012 είναι ιδιαίτερα μεγάλος και αντανακλά αφενός μια δυστοκία συνεργασίας της δημόσιας διοίκησης με την ανεξάρτητη αρχή, αφετέρου δε μια αυξημένη τάση αδυναμίας – ίσως και απροθυμίας – της διοίκησης να ανταποκριθεί στις εκ του νόμου υποχρεώσεις της.

Τα ζητήματα αυτά συνδέονται άμεσα με –και φαίνεται να ενισχύονται από– τις εξελίξεις στην πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.

Ο Συνήγορος ζήτησε να διενεργηθεί πειθαρχικός έλεγχος:

Από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Στερεάς Ελλάδας

- Κατά του Δημάρχου Διρφύων-Μεσσαπίων για παραβίαση της νομοθεσίας περί προστασίας της μητρότητας και συγκεκριμένα για την παράλειψη χορήγησης των αναγκαίων εγγράφων σε έγκυο εργαζόμενη στον δήμο, ώστε να λάβει τα επιδόματα μητρότητας. Η αποκεντρωμένη διοίκηση έχει καλέσει τον δήμαρχο να εκθέσει τις απόψεις του.

Από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής

- Κατά του Δημάρχου Παιανίας για άρνηση ουσιαστικής συνεργασίας με τον Συνήγορο πάνω από 4 χρόνια. Η αναφορά του πολίτη αφορούσε θέμα καταπάτησης αγροτικού δρόμου από όμορο ιδιοκτήτη.
- Κατά του Δημάρχου Φυλής λόγω μη συνεργασίας του δήμου με τον Συνήγορο σε υπόθεση η οποία αφορούσε την καταβολή αποζημίωσης δεσμευμένης ιδιοκτησίας στη Ζωφριά Ι του πρώην Δήμου Άνω Λιοσίων. Ο δήμαρχος κλήθηκε σε απολογία για παράβαση καθήκοντος λόγω δόλου ή βαρείας αμέλειας. Ο φάκελος της υπόθεσης διαβιβάστηκε στον πρόεδρο του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου για γνωμοδότηση επιβολής πειθαρχικής ποινής.

Από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

- Κατά στελεχών του Δήμου Λήμνου για την παράλειψη ουσιαστικής ενημέρωσης του Συνηγόρου και για τη μη εφαρμογή της νομοθεσίας περί ΚΥΕ. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο δήμος όφειλε να προβεί στην οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας των καταστημάτων που είχαν υποπέσει σε πολλαπλές παραβάσεις, το οποίο δεν έχει πράξει. Κλήθηκε σε απολογία ο αντιδήμαρχος, υπεύθυνος για τα ΚΥΕ.
- Κατά στελεχών του Δήμου Μυκόνου για μη συνεργασία τους με τον Συνήγορο στο πλαίσιο διερεύνησης υπόθεσης σχετικά με ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων από ΚΥΕ στην περιοχή Γουμενιό Χώρας Μυκόνου. Ο Δήμαρχος Μυκόνου κλήθηκε σε έγγραφη απολογία, αλλά η διαδικασία δεν προχώρησε λόγω αλλαγής των γενικών γραμματέων αποκεντρωμένων διοικήσεων. Εντέλει έγινε στον δήμαρχο έγγραφη σύσταση να απαντήσει στον Συνήγορο.

Από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας-Ιονίου

- Κατά του Δημάρχου Πύλου-Νέστορος και των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Δόμησης του δήμου. Οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Δόμησης, παρά τα αλληλόπληθα έγγραφα του Συνηγόρου, καθυστέρησαν υπερβολικά να πραγματοποιήσουν αυτοψία σε

ιδιοκτησία και παρέλειψαν να συγκεντρώσουν και να αποστείλουν στον Συνήγορο τα έγγραφα που αφορούσαν την τακτοποίηση αυθαιρέτου. Στη συνέχεια ο δήμαρχος, από τον οποίο ζητήθηκε ο πειθαρχικός έλεγχος των υπαλλήλων, παρέλειψε να ολοκληρώσει την πειθαρχική διαδικασία.

- Κατά του Δημάρχου Γορτυνίας, λόγω μη συνεργασίας με τον Συνήγορο. Η ανεξάρτητη αρχή είχε ζητήσει επανειλημμένα να ενημερωθεί σχετικά με τον χρόνο υλοποίησης της δέσμευσης για την αποκατάσταση ζημίας σε ιδιοκτησία αναφερομένου, την οποία είχε αναλάβει ο πρώην Δήμος Κλείτορος. Μετά το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», αρμόδιος για την αποκατάσταση της βλάβης και την ενημέρωση του Συνηγόρου ήταν ο Δήμος Γορτυνίας.

Από τη Δ' Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας

- Κατά της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης για παρατυπίες στην καθ' υπέρβαση έγγραφη παιδιών διδασκόντων. Στην ΕΔΕ προέκυψαν κατ' αρχήν ευθύνες του διδακτικού προσωπικού και διεξάγεται συμπληρωματική ΕΔΕ.

Από τη διοίκηση του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ)

- Για ανάρμοστη συμπεριφορά από οδηγό λεωφορείου και εγκατάλειψη ανηλίκων σε ερημική τοποθεσία. Ο οδηγός απολογήθηκε, εξετάστηκαν τα στοιχεία τηλεματικής του ΟΑΣΘ και εκδόθηκε πόρισμα. Σύμφωνα με έγγραφο του ΟΑΣΘ, η αρχική ποινή είχε εκτιμηθεί σε αργία 3 έως 10 ημερών, βάσει του κανονισμού του φορέα. Τελικά όμως επιβλήθηκε περικοπή μέρους της αμοιβής επί 2 ημέρες.

Από το Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Δυτικής Αττικής «ΑΤΤΙΚΟΝ»

- Για τη μη παροχή μαιευτικής περίθαλψης σε οροθετική επίτοκο. Η ΕΔΕ βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται ενημέρωση για την ολοκλήρωσή της (βλ. και σ. 108-109).

Από το ΕΚΑΒ

- Για τη μη έγκαιρη άφιξη ασθενοφόρου. Ο αντιπρόεδρος του ΕΚΑΒ διέταξε τη σχετική διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας. Ο Συνήγορος έκρινε ότι η αιτιολογία της έκθεσης της προκαταρκτικής έρευνας δεν ήταν επαρκής και ζητήθηκε να συμπληρωθεί. Αναμένεται ενημέρωση.
- Για τη μη ανταπόκριση υπαλλήλου του ΕΚΑΒ σε κλήση για αποστολή ασθενοφόρου λόγω τροχαίου δυστυχήματος. Μετά τη διερεύνηση του πορίσματος ΕΔΕ που κοινοποιήθηκε στην ανεξάρτητη αρχή, ο Συνήγορος ζήτησε τη διενέργεια συμπληρωματικής ΕΔΕ. Αναμένεται ενημέρωση για την εξέλιξη.

Από το ΕΤΑΑ – Τομέα Υγείας Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων

- Για την παράλειψη εκτέλεσης διοικητικών καθηκόντων υπαλλήλου. Παρατηρήθηκε συστηματική και διαρκής παράλειψη απάντησης σε προσωπικά έγγραφα πολιτών –οι οποίοι εκ των υστέρων υπέβαλαν αναφορά στον Συνήγορο–, συστηματική έλλειψη ανταπόκρισης στις τηλεφωνικές κλήσεις των πολιτών, αλλά και παράλειψη απάντησης σε επανειλημμένες τηλεφωνικές κλήσεις, επιστολές και φαξ του Συνηγόρου. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι η εμπλεκόμενη υπάλληλος δεν ενημέρωσε την υπηρεσία της ούτε και τους άλλους φορείς που απευθύνονταν σε αυτή σχετικά με τη μετατροπή του επωνύμου της, λόγω πρόσφατης αλλαγής της οικογενειακής της κατάστασης, με συνέπεια να δημιουργείται σύγχυση στην ανεξάρτητη αρχή και δυσχέρεια ως προς τη διαπίστωση της ταυτοπροσωπίας της καθώς η ίδια χρησιμοποιούσε ταυτόχρονα και τα δύο επώνυμά της. Η υπόθεση εκκρεμεί.

Από τον Δήμαρχο Γλυφάδας

- Κατά του Διευθυντή της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Γλυφάδας διότι δεν ανταποκρινόταν, επί έναν χρόνο, στις επιστολές του Συνηγόρου. Η υπόθεση αφορούσε αναντιστοιχία των εμβαδών των τοπογραφικών που συνόδευαν τις οικοδομικές άδειες 6 οικοπέδων στον Δήμο Γλυφάδας με τα εμβαδά που αναφέρονταν στους τίτλους κυριότητας (συμβόλαια). Παρά τις καταγγελίες του αναφερομένου, η Πολεοδομία Γλυφάδας δεν είχε προχωρήσει σε ελέγχους τίτλων παρά μόνο για 2 από τα 6 οικόπεδα και σε κανένα δεν είχε προβεί σε κάποια περαιτέρω κίνηση (ανάκληση ή αναθεώρηση αδειών).

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΡΧΗ

Εάν κατά τη διερεύνηση υπόθεσης προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος της διοίκησης, ο Συνήγορος υποχρεούται να διαβιβάσει σχετική έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα. Ως προς την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι παρίσταται ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Συνήγορος διαβιβάζει σε αυτούς σχετική έκθεση.

Μέσα στο 2012 ο Συνήγορος παρέπεμψε στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Νάξου υπόθεση που αφορά τον Δήμο Πάρου, καθώς συγκεντρώθηκαν αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης ποινικών αδικημάτων. Η υπόθεση αφορά διαπιστωμένες παράνομες κατατήσεις και διανοίξεις οδών σε εκτός σχεδίου έκταση στον δήμο, με σκοπό την εμφάνιση και πώληση εκτάσεων ως άρτιων και οικοδομήσιμων, ενέργειες οι οποίες παραβιάζουν την περι-

βαλλοντική νομοθεσία και συνιστούν ποινικά κολάσιμες πράξεις. Αναμένεται εξέλιξη.

Επίσης, ο Συνήγορος διαβίβασε εκθέσεις σε εισαγγελικές αρχές για 12 υποθέσεις παραβίασης δικαιωμάτων ανηλίκων.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ

Σε αρκετές περιπτώσεις πλέον ο Συνήγορος ζητά τη συνδρομή άλλων ελεγκτικών μηχανισμών προκειμένου στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους να συνδράμουν στη διερεύνηση υποθέσεων και στην απόδοση ευθυνών. Εντός του 2012 ο Συνήγορος ζήτησε:

Από το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)

- Τη διενέργεια ελέγχου σε βάρος εργοδότη ο οποίος απέλυσε εργαζόμενη σε περίοδο προστασίας μητρότητας για τυχόν παραβιάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, βάσει στοιχείων που προέκυψαν από την έρευνα του Συνηγόρου. Ο φορολογικός έλεγχος ζητήθηκε καθώς η εταιρεία, ενώ δεν είχε διακόψει τις εργασίες της, φερόταν να δηλώνει εικονική έδρα. Ως εκ τούτου η εργαζόμενη δεν μπορούσε να εντοπίσει την πραγματική έδρα και τους υπευθύνους της εταιρείας προκειμένου να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά της, ενώ η ίδια εξακολουθούσε να φαίνεται τυπικά εργαζόμενη σε εταιρεία ανύπαρκτη. Το ΣΔΟΕ απάντησε ότι η εταιρεία ελέγχθηκε και βαρύνεται με σημαντικές φορολογικές παραβάσεις.
- Τη διενέργεια ελέγχου σε επιχείρηση (καφετέρια) στην οποία εργαζόταν η αναφερόμενη λόγω μη απασχόλησής της από διάδοχο εταιρεία όταν επέστρεψε μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας. Δυνάμει σχετικού πορίσματος που συνέταξε ο Συνήγορος και εστάλη (πέραν των εμπλεκομένων) και στο ΣΔΟΕ, ζητήθηκε να διερευνηθεί κατά πόσον η επιχείρηση στην οποία εργαζόταν η προσφεύγουσα μεταβιβάστηκε στη διάδοχο εταιρεία –όπως υποστήριξε ο Συνήγορος, σε συνέχεια έρευνας που διενήργησε– ή διέκοψε τη λειτουργία της, όπως ισχυρίστηκε η νέα εργοδότης. Ο ισχυρισμός είναι κρίσιμος διότι βάσει αυτού η εργοδότης δεν συνέχισε να απασχολεί την εργαζόμενη – ενώ συνέχισε να απασχολεί άλλους εργαζομένους της αρχικής επιχείρησης (βλ. και σ. 123-124).

Από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

- Τη διενέργεια ελέγχου προκειμένου να διαπιστωθούν τυχόν ευθύνες των στελεχών της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής

Λειτουργίας και της Διεύθυνσης Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης σχετικά με τη συστηματική παράλειψη προώθησης της διαδικασίας κατεδάφισης αυθαίρετων περιφράξεων που εμποδίζουν την πρόσβαση στον αιγιαλό. Αξίζει να σημειωθεί ότι εντός του 2012 ο Συνήγορος επανέφερε το εν λόγω αίτημα ελέγχου, το οποίο είχε αρχικά διατυπώσει το 2011. Ωστόσο, παρά τις επανειλημμένες τηλεφωνικές υπομνήσεις, δεν υπάρχει καμία ανταπόκριση.

ΑΥΤΟΨΙΕΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η θετική εμπειρία του Συνηγόρου όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των αυτοψιών επιβεβαιώνεται συνεχώς, ιδίως όταν πρόκειται για πολεοδομικά και περιβαλλοντικά θέματα, για ζητήματα προσωπικής ελευθερίας και προσωπικής ασφάλειας αλλοδαπών και ημεδαπών, για τις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων και των Ρομά, για ζητήματα υγειονομικής περίθαλψης και προνοιακών δομών, για τη λειτουργία ιδρυμάτων για παιδιά κ.λπ. Συχνά, χρειάζεται να πραγματοποιηθούν και συναντήσεις εργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς, με στόχο όχι μόνο την επίλυση των επίμαχων ζητημάτων, αλλά και την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας. Ο Συνήγορος κατά το 2012 πραγματοποίησε 15 αυτοψίες και μεγάλο αριθμό συναντήσεων εργασίας, ορισμένες από τις οποίες, ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο, αναδεικνύονται στα επιμέρους σχετικά κεφάλαια της παρούσας έκθεσης (για τα δικαιώματα του παιδιού βλ. αναλυτικά σ. 28-32).

ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια του 2012, στο πλαίσιο του εμπλουτισμού της εμπειρίας του και του διαλόγου με κοινωνικούς εταίρους σε θέματα της αρμοδιότητάς του, ο Συνήγορος διοργάνωσε συσκέψεις και ημερίδες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Στις 14 Μαρτίου ο Δήμος Αθηναίων και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με τον Συνήγορο και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, διοργάνωσαν επιστημονική εκδήλωση με αντικείμενο «Εγκληματικότητα, αστυνόμευση και (αν)ασφάλεια στο εμπορικό κέντρο της πρωτεύουσας» όπου συμμετείχε η Συνήγορος του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού και ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης με ομιλία του που είχε ως θέμα «Εγκλημα και αστικός χώρος».
- Στις 19 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση στα γρα-

φεία της ανεξάρτητης αρχής μεταξύ του Βοηθού Συνηγόρου Γιάννη Σακέλλη και του Αντιπροέδρου του ΕΟΠΥΥ Κυριάκου Σουλιώτη με αντικείμενο τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο νέος ασφαλιστικός οργανισμός.

- Στις 14-15 Ιουνίου, στα γραφεία της ανεξάρτητης αρχής, πραγματοποιήθηκε διήμερο σεμινάριο με θέμα «Εθελοντισμός και δικαιώματα του παιδιού», στο οποίο συμμετείχαν 55 στελέχη από 35 δημόσιους φορείς και ΜΚΟ, υπεύθυνα στον τομέα παροχής εθελοντικών υπηρεσιών σε παιδιά.
- Στις 12 Ιουλίου ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Αντώνης Ρουπακιώτης και ο Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Ιωάννης Ιωαννίδης επισκέφθηκαν τη Συνήγορο του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού. Στη συνάντηση συμμετείχαν οι Βοηθοί Συνήγοροι Βασίλης Καρύδης και Γιώργος Μόσχος.
- Στις 27 Σεπτεμβρίου, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, ο Συνήγορος διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα «Η προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στην Ελλάδα στην περίοδο της κρίσης». Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις της ανεξάρτητης αρχής με βάση την 9χρονη δράση της με την ιδιότητά της ως Συνηγόρου του Παιδιού, όπως υποβλήθηκαν στην Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ (βλ. αναλυτικά σ. 28-29).

Ο Συνήγορος, συνεχίζοντας τη συστηματική συνεργασία με φορείς που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, συμμετείχε, επίσης, με ομιλίες και παρεμβάσεις σε ημερίδες και συνέδρια φορέων και θεσμών.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα κάτωθι, με την ειδική επισήμανση ότι σε πολλά συνέδρια φορέων και θεσμών ο Συνήγορος εκπροσωπείται από ειδικούς επιστήμονες, με ομιλίες και παρεμβάσεις τους.

Η Συνήγορος του Πολίτη

- Στις 3 Απριλίου συμμετείχε με ομιλία της σε ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Για ένα αποτελεσματικό κράτος» που διοργάνωσαν το ΕΛΙΑΜΕΠ, η Κίνηση Πολιτών, η Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς και η Kantor.
- Στις 6 Απριλίου συμμετείχε με ομιλία της που είχε ως θέμα «Λειτουργικές αδυναμίες του δημοσίου τομέα» σε ημερίδα που διοργάνωσε ο ΕΛΟΤ με αντικείμενο «Κοινωνική ευθύνη δημόσιων οργανισμών».
- Στις 5-7 Οκτωβρίου συμμετείχε με τον Βοηθό Συνήγορο του Παιδιού Γιώργο Μόσχο σε εκπαιδευτικό συμπόσιο στην Κομοτηνή με θέμα «Καινοτόμες πρακτικές στην εκπαίδευση των παιδιών

της μειονότητας της Θράκης», το οποίο διοργάνωσε το Πρόγραμμα «Εκπαίδευση των Παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη» του ΥΠΑΙΘΠΑ με φορέα υλοποίησης το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ).

Οι Βοηθοί Συνήγοροι

- Στις 8 Φεβρουαρίου ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε με ομιλία σε συνέδριο που διοργάνωσε το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη σε συνεργασία με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ασφαλούς Πλοήγησης στο Διαδίκτυο.
- Στις 6 Μαρτίου ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε σε ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Ενδοσχολική βία – Συμβιώνοντας στο σχολείο», η οποία διεξήχθη στο ΥΠΑΙΘΠΑ με αφορμή την καθιέρωση της 6ης Μαρτίου ως Πανελληνίας Ημέρας κατά της Βίας στο Σχολείο.
- Στις 6 και 7 Μαρτίου η Βοηθός Συνήγορος Σταματίνα Γιαννακούρου συμμετείχε σε εκδηλώσεις που διοργάνωσε το ΑΠΘ, στο πλαίσιο της εκστρατείας του με τίτλο «Μηδενική ανοχή στη σεξουαλική παρενόχληση», με ομιλία που είχε ως θέμα «Σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία: Η εμπειρία της εξώδικης διαμεσολάβησης του Συνηγόρου» και παρουσίαση με αντικείμενο «Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και η εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη σε θέματα σεξουαλικής παρενόχλησης».
- Στις 22 Μαρτίου η Βοηθός Συνήγορος Σταματίνα Γιαννακούρου συμμετείχε σε ημερίδα που διοργάνωσε το ΣΕΠΕ για τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους στην εργασία, με εισήγηση που είχε ως θέμα «Παρενόχληση στην εργασία και διακρίσεις λόγω φύλου: Οι επιπτώσεις στο εργασιακό περιβάλλον».
- Στις 30-31 Μαρτίου ο Βοηθός Συνήγορος Γιάννης Σακέλλης συμμετείχε με ομιλία σε πανελλήνιο συνέδριο για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση με τη συνεργασία της WAPR και της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, με θέμα «Δημόσιες υπηρεσίες υγείας υπό συνθήκες κρίσης και παραβίαση των κοινωνικών δικαιωμάτων».
- Στις 6-7 Απριλίου ο Βοηθός Συνήγορος Γιάννης Σακέλλης συμμετείχε ως εισηγητής σε διημερίδα που διοργάνωσαν η Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία και ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών, με τίτλο «Η Ψυχιατρική σε συνθήκες οικονομικής και κοινωνικής κρίσης». Θέμα της εισήγησης ήταν «Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση σήμερα: Με ποιον τρόπο ανεξάρτητοι θεσμικοί φορείς θα μπορέσουν να υπερασπιστούν τα δικαιώματα των ψυχικά πασχόντων αλλά και των εργαζομένων σε Μονάδες Ψυχικής Υγείας».
- Στις 10 Μαΐου ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε

σε ημερίδα με θέμα «Ομότιμοι διαμεσολαβητές: Η εναλλακτική πρόταση για τη διαχείριση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού», που διοργανώθηκε από το Γραφείο Αγωγής Υγείας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής.

- Στις 29 Μαΐου ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε σε ημερίδα που διοργανώθηκε από το ΤΕΙ Πάτρας και τον Δήμο Πατρέων με θέμα «Εναλλακτικές μορφές προστασίας στην παιδική κακοποίηση: Νέες προκλήσεις και προοπτικές».
- Στις 31 Μαΐου ο Βοηθός Συνήγορος Γιάννης Σακέλλης συμμετείχε με ομιλία του στο 3ο Συνέδριο της Ελληνικής Πανεπιστημιακής Ένωσης Ευρωπαϊκών Σπουδών για τα 50 χρόνια (1962-2012) της ευρωπαϊκής πορείας της Ελλάδας, το οποίο συνδιοργάνωσαν το ΕΚΠΑ και το Πάντειο Πανεπιστήμιο, με θέμα «Η κρίση της κοινωνικής πολιτικής σε περίοδο κρίσης: Η συμβολή της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής στην προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων».
- Στις 23 Νοεμβρίου ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε σε ημερίδα των Παιδικών Χωριών SOS στη Θεσσαλονίκη με θέμα «Κοινωνική αλληλεγγύη για τα παιδιά στην περίοδο της κρίσης».

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Ο Συνήγορος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, εμφανίζεται ενώπιον κοινοβουλευτικών επιτροπών προκειμένου να ενημερώσει το Κοινοβούλιο για ειδικότερα θέματα της αρμοδιότητάς του.

- Ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος εμφανίστηκε ενώπιον της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής προκειμένου να παρουσιάσει τις θέσεις του Συνηγόρου για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στα δικαιώματα των παιδιών στη χώρα μας (8 Φεβρουαρίου).
- Η Συνήγορος του Πολίτη καθώς και ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης εμφανίστηκαν ενώπιον της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής προκειμένου να παρουσιάσουν τις θέσεις του Συνηγόρου για το μεταναστευτικό ζήτημα (22 Φεβρουαρίου & 16 Μαρτίου).
- Η Βοηθός Συνήγορος Σταματίνα Γιαννακούρου συμμετείχε ως ομιλήτρια σε ημερίδα με θέμα «Γυναίκα και ΜΜΕ», που πραγματοποιήθηκε στη Βουλή με πρωτοβουλία της Ειδικής Μόνιμης Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (8 Μαρτίου).
- Η Συνήγορος του Πολίτη καθώς και οι Βοηθοί Συνήγοροι συμμετείχαν σε συνάντηση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θε-

σμών και Διαφάνειας της Βουλής προκειμένου να παρουσιάσουν την ετήσια έκθεση του 2011 (24 Μαΐου). Η συγκεκριμένη ετήσια έκθεση επιδόθηκε από την Καλλιόπη Σπανού στον Πρόεδρο της Βουλής Φίλιππο Πετσάλνικο στις 29 Μαρτίου.

- Ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης εξέθεσε ενώπιον της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης τις απόψεις του Συνηγόρου για το υπό συζήτηση, κατά την περίοδο εκείνη, νομοσχέδιο με θέμα «Ρύθμιση θεμάτων συμβάσεων που αφορούν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής, εγκαταστάσεις κράτησης παράνομα διαμενόντων στη χώρα αλλοδαπών και τον τρόπο φύλαξης αυτών» (28 Αυγούστου).
- Η Συνήγορος του Πολίτη συμμετείχε με ομιλία σε ημερίδα με θέμα «Διαφάνεια – Καταπολέμηση της διαφθοράς» που διοργάνωσαν από κοινού η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και η Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΑΔ), και η οποία πραγματοποιήθηκε στη Βουλή (28 Νοεμβρίου).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Ο Συνήγορος συμμετέχει σε συλλογικά όργανα του κράτους με σκοπό την αξιοποίηση της εμπειρίας του σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και καταπολέμησης της κακοδιοίκησης. Είναι τακτικό μέλος της ΕΕΔΑ και του Εθνικού Συμβουλίου Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Επίσης, έχει συμβουλευτικό ρόλο στο Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων, το οποίο συστάθηκε το 2010 από το ΥΔΑΔ. Τέλος, εκπρόσωποι του Συνηγόρου συμμετέχουν σε επιτροπές που ασχολούνται με θέματα τα οποία εμπίπτουν στις ειδικές αρμοδιότητές του, όπως, για παράδειγμα, στην επιτροπή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας για την προώθηση της γυναικείας απασχόλησης και στην επιτροπή που συγκρότησε το ΥΠΑΙΘΠΑ για τη δημιουργία Παρατηρητηρίου κατά της Σχολικής Βίας.

ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Με σκοπό την πιο έντονη παρουσία του Συνηγόρου στην περιφέρεια, κλιμάκια της ανεξάρτητης αρχής επισκέπτονται διάφορες πόλεις προκειμένου να ενημερώσουν άμεσα τόσο τις υπηρεσίες όσο και τους πολίτες για τις αρμοδιότητες της ανε-

ξάρτητης αρχής. Παράλληλα, οι εκπρόσωποι του Συνηγόρου αξιοποιούν την ευκαιρία και πραγματοποιούν συσκέψεις με παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών εν γένει για την επίλυση ζητημάτων που θέτουν οι αναφορές ή και για θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία. Τέλος, οργανώνεται υποδοχή πολιτών για την παραλαβή αναφορών. Στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων της ανεξάρτητης αρχής, πραγματοποιήθηκαν εντός του 2012 οι κάτωθι εξορμήσεις:

- Στις 27 Νοεμβρίου κλιμάκιο του Συνηγόρου με επικεφαλής τη Συνήγορο του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού επισκέφθηκε την Τρίπολη, έδρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με σκοπό την ενημέρωση των πολιτών και των στελεχών των δημόσιων υπηρεσιών της περιφέρειας για την αποστολή και το έργο της ανεξάρτητης αρχής. Παράλληλα, διενεργήθηκαν επισκέψεις σε τοπικούς φορείς καθώς και αυτοψίες.
- Στις 28 Νοεμβρίου οι Βοηθοί Συνήγοροι Βασίλης Καρύδης και Ιωάννης Σαγιάς, με κλιμάκιο της ανεξάρτητης αρχής, επισκέφθηκαν τη Σπάρτη και πραγματοποίησαν συσκέψεις με φορείς της Λακωνίας για θέματα της αρμοδιότητάς τους.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Μέλη του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου συμμετείχαν σε εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις, οι οποίες οργανώθηκαν από ποικίλους φορείς της δημόσιας διοίκησης με στόχο την αξιοποίηση της εμπειρίας της ανεξάρτητης αρχής. Αναφέρονται ενδεικτικά:

- Προγράμματα και επιμορφωτικά σεμινάρια του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης.
- Επιμορφωτικά σεμινάρια σε Σχολές Μετεκπαίδευσης της ΕΛΑΣ (θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου και ζητήματα ασύλου και μετανάστευσης).

(Για τα ζητήματα που αφορούν την εκπαιδευτική δραστηριότητα σχετικά με θέματα δικαιωμάτων του παιδιού βλ. αναλυτικά σ. 28-32.)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΜΚΟ

Ο Συνήγορος επιδιώκει τη συστηματική συνεργασία με ΜΚΟ. Ειδικότερα, συντονίζει τη λειτουργία δύο δικτύων με στόχο

την αμοιβαία ενημέρωση και πληροφόρηση όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων και την κοινωνική στήριξη των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων και των Ρομά. Σκοπός των δικτύων είναι να διευκολύνουν την πρόσβαση των μελών των ευάλωτων αυτών ομάδων στις υπηρεσίες διαμεσολάβησης του Συνηγόρου για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους και να καλύψουν το έλλειμμα πληροφόρησης και ειδικής τεχνογνωσίας που αντιμετωπίζουν πολλοί φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στα πεδία αυτά.

Επίσης, ο Συνήγορος:

- Συμμετέχει ως παρατηρητής στο Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας που οργανώθηκε με πρωτοβουλία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και της ΕΕΔΑ με σκοπό την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας. Στο δίκτυο συμμετέχουν 23 ΜΚΟ.
- Συμμετέχει ως παρατηρητής σε δίκτυο που έχει οργανωθεί με πρωτοβουλία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ με σκοπό την προστασία προσφύγων και αιτούντων άσυλο.
- Συνεργάζεται με ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής, όπως είναι το περιβάλλον και η υγεία.
- Συνεργάζεται συστηματικά με το δίκτυο ΜΚΟ για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ), το οποίο μάλιστα δημιουργήθηκε έπειτα από πρωτοβουλία της ανεξάρτητης αρχής. Επιπλέον, συμμετέχει στο Δίκτυο κατά της Βίας στο Σχολείο, το οποίο αποτελούν δημόσιοι και μη κυβερνητικοί φορείς, με στόχο τη συγκέντρωση και τη διάδοση πληροφοριών, μηνυμάτων και καλών πρακτικών αντιμετώπισης της βίας μεταξύ των μαθητών στο σχολείο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Κατά το 2012 ο Συνήγορος εξέδωσε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΥΔΜΗΔ), τον *Οδηγό ορθής διοικητικής συμπεριφοράς*.*

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ο Συνήγορος του Πολίτη, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν. 3094/2003, έχει αναλάβει και την αποστολή του Συνηγόρου του Παιδιού. Βάσει αυτής, ερευνά υποθέσεις που αφορούν παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων και παράλληλα ανα-

πτύσσει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών με στόχο την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, αξιοποιώντας τη διεθνή εμπειρία και πρακτική των ομόλογων ευρωπαϊκών θεσμών.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΟΗΕ

Η αποστολή του Συνηγόρου του Παιδιού είναι άμεσα συνυφασμένη με την παρακολούθηση της εφαρμογής της ΔΣΔΠ. Με αφορμή την εξέταση από την Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ της 2ης και 3ης Περιοδικής Έκθεσης τις οποίες υπέβαλε η ελληνική κυβέρνηση το 2009, ο Συνήγορος συνέψισε τις κυριότερες διαπιστώσεις και προτάσεις του σχετικά με την εφαρμογή της ΔΣΔΠ στην Ελλάδα από το 2003 ως το 2011. Η σχετική έκθεση* απεστάλη στην Επιτροπή του ΟΗΕ και ο Βοηθός Συνήγορος για τα δικαιώματα του παιδιού Γιώργος Μόσχος παρέστη στη συνεδρίαση που έλαβε χώρα στη Γενεύη (6 Ιουνίου). Στην έκθεση αφενός επισημαίνεται η ανάγκη εκπόνησης και υλοποίησης ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, με διυπουργική υποστήριξη, συγκεκριμένη στοχοθέτηση, χρονοδιάγραμμα, μεθοδολογία και σύστημα παρακολούθησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, αφετέρου δε αναδεικνύονται τα σημαντικότερα ζητήματα υστέρησης της πολιτικής για το παιδί που έχει καταγράψει ο Συνήγορος στα πεδία της εκπαίδευσης, της υγείας, της πρόνοιας, της δικαιοσύνης, της εργασίας, των ΜΜΕ και γενικότερα της έμπρακτης κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του παιδιού στην κοινωνική ζωή.

 Στις 15 Ιουνίου η Επιτροπή εξέδωσε τις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της προς την ελληνική κυβέρνηση,* στις οποίες γίνεται ιδιαίτερη μνεία στον ρόλο του Συνηγόρου στην Ελλάδα και καλεί το κράτος-μέλος να διασφαλίσει τη συνέχιση της αποστολής και της δράσης του στο πεδίο της προάσπισης και της προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού.

Ο Συνήγορος ανέλαβε τη μετάφραση των Καταληκτικών Παρατηρήσεων και τη διάδοσή τους, η οποία αποτελεί υποχρέωση των κρατών-μελών.

Η έκθεση παρουσιάστηκε στην Αθήνα σε εκδήλωση με θέμα «Η προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στην Ελλάδα στην περίοδο της κρίσης» (27 Σεπτεμβρίου), στην οποία παρουσιάστηκαν επίσης οι Καταληκτικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ, η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Παιδιού* και η ανάπτυξή της στην Ελλάδα, καθώς και η δράση, η οπτική και η συνεισφορά των ΜΚΟ

στο πεδίο. Αντίστοιχη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 10 Δεκεμβρίου, όπου παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν πιο συγκεκριμένα ιδέες και προτάσεις για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αυτό άλλωστε αποτελεί μία από τις συστάσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ προς την Ελλάδα.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ο Συνήγορος ζήτησε και έλαβε μέσω ερωτηματολογίου τις προτάσεις φορέων και εμπειρογνομόνων δημόσιων υπηρεσιών, κοινωνικών φορέων και ΜΚΟ, που έχουν άμεση εικόνα της κατάστασης σε σχέση με τα δικαιώματα των παιδιών και ιδίως των επιπτώσεων της τρέχουσας οικονομικής και κοινωνικής κρίσης σε αυτά. Οι απόψεις των φορέων ελήφθησαν υπόψη για τη σύνταξη συναφούς πρότασης του Συνηγόρου προς τα αρμόδια θεσμικά όργανα της πολιτείας.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ

Κατά την καθιερωμένη του πρακτική, ο Συνήγορος του Παιδιού πραγματοποίησε 50 επισκέψεις σε σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης σε πολλές περιοχές της χώρας και συνομίλησε με ομάδες μαθητών και εκπαιδευτικούς. Απέστειλε επίσης ενημερωτικά έντυπα και αφίσες σε όσα σχολεία το ζήτησαν. Επιπλέον, πραγματοποίησε 18 επισκέψεις σε ιδρύματα παιδικής προστασίας και χώρους φιλοξενίας, περίθαλψης και κράτησης ανηλίκων. Με αυτό τον τρόπο ο Συνήγορος επικοινωνεί άμεσα με τα παιδιά, τα ενημερώνει για τα δικαιώματά τους και τη λειτουργία της ανεξάρτητης αρχής, ακούει και καταγράφει τη γνώμη τους για τα θέματα που τα απασχολούν και αποκτά άμεση εικόνα για το πώς εφαρμόζονται τα δικαιώματα του παιδιού στην πράξη. Σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα, ο Συνήγορος κατά τη διάρκεια των επισκέψεών του απαντά σε ερωτήματα και ορισμένες φορές μεσολαβεί άτυπα σε περίπτωση που παραβιάζονται δικαιώματα των παιδιών με τα οποία έρχεται σε επικοινωνία.

Τα κυριότερα θέματα που συζητήθηκαν με τα παιδιά ήταν οι επιπτώσεις της κρίσης στη ζωή τους, η σχολική βία και ο θεσμός της σχολικής διαμεσολάβησης, οι διακρίσεις και ο ρατσισμός, ο σεβασμός της προσωπικότητας των παιδιών και των εφήβων, οι σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών, τα όρια της γονικής ευθύνης, η ενδοοικογενειακή βία κ.ά.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Βοηθός Συνήγορος για τα δικαιώματα του παιδιού και ειδικοί επιστήμονες της ανεξάρτητης αρχής διεξήγαγαν 60 ομιλίες σε ημερίδες και σεμινάρια για εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες,

τις οποίες διοργάνωσαν δημόσιοι φορείς, σύλλογοι εκπαιδευτικών και γονέων ή ΜΚΟ, ενημερώνοντας για τις θέσεις και το έργο του Συνηγόρου σε θέματα προάσπισης δικαιωμάτων του παιδιού, αντιμετώπισης προβλημάτων και περιστατικών βίας στην οικογένεια, στο σχολείο και στη ζωή των παιδιών.

Ο Συνήγορος συναντήθηκε επίσης και συνεργάστηκε για διάφορα επίκαιρα θέματα με εκπροσώπους φορέων που ασχολούνται με τα παιδιά. Ιδίως συνεργάστηκε με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο πλαίσιο λειτουργίας της Εθνικής Τηλεφωνικής Γραμμής για Παιδιά και του συντονισμού του έργου των Ομάδων Προστασίας Ανηλίκων των ΟΤΑ όλης της χώρας, που στόχο έχουν τη συστηματική αναφορά, διερεύνηση, αντιμετώπιση και παραπομπή υποθέσεων κακοποίησης-παραμέλησης ανηλίκων. Συνεργάστηκε επίσης με το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού στο πλαίσιο ενεργειών του σε θέματα καταγραφής και διαχείρισης της παιδικής κακοποίησης. Συναντήθηκε με υπευθύνους Γραφείων Αγωγής Υγείας και Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων σε διάφορες περιοχές της χώρας, ανταλλάσσοντας μαζί τους απόψεις σχετικά με την ανάπτυξη ενεργειών πρόληψης και την ανταπόκριση σε προβλήματα παραβιάσεων δικαιωμάτων ανηλίκων που παρουσιάζονται ή αναφέρονται στις σχολικές μονάδες. Ακόμα, συμμετείχε στις εργασίες του Δικτύου κατά της Βίας στο Σχολείο και στην Επιτροπή που συγκρότησε το ΥΠΑΙΘΠΑ για τη δημιουργία Παρατηρητηρίου κατά της Σχολικής Βίας. Τέλος, διακίνησε ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, αφίσες, σελιδοδείκτες, βίντεο) και συνέχισε τη λειτουργία του ειδικού ιστοχώρου (www.0-18.gr) για παιδιά και για ενήλικες.

(Η διεθνής δράση του Συνηγόρου [συμμετοχή σε δίκτυα, συνέδρια και σεμινάρια] στο πεδίο της προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού περιγράφεται αναλυτικά στις σ. 33-35.)

ΟΜΑΔΑ ΕΦΗΒΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Η Ομάδα Εφήβων Συμβούλων (ΟΕΣ) συγκροτήθηκε για πρώτη φορά το 2009 κατά τα πρότυπα ομόλογων ευρωπαϊκών θεσμών, με στόχο ο Συνήγορος του Παιδιού να ακούει συστηματικά και άμεσα τις απόψεις των παιδιών για θέματα που τα αφορούν. Αποτελείται από 20 αγόρια και κορίτσια ηλικίας 14 έως 17 ετών, από διάφορες περιοχές της χώρας, με διετή θητεία. Τα μέλη της επιλέγονται με κλήρωση με βάση προκαθορισμένα κριτήρια ύστερα από δημόσια πρόσκληση, συναντώνται τρεις φορές τον χρόνο σε ολομέλεια και επικοινωνούν μεταξύ τους σε ηλεκτρονικό φόρουμ.

Το 2102 η ΟΕΣ, που είχε συγκροτηθεί στις αρχές του προηγούμενου έτους (βλ. *Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 133), συναντήθηκε τρεις

φορές, στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και στη Ρόδο. Στη συνάντηση στην Αθήνα* συζητήθηκαν τα δικαιώματα των παιδιών που διαμένουν σε ιδρύματα παιδικής προστασίας και η πρόληψη και η αντιμετώπιση της σχολικής βίας. Πραγματοποιήθηκε, επίσης, επίσκεψη στο Χατζηκυριακείο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας. Στη συνάντηση στη Θεσσαλονίκη* η ομάδα συζήτησε για την εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού, για τα παιδιά που εργάζονται στον δρόμο και για το διαδίκτυο. Συμμετείχε σε δημιουργικά εργαστήρια, βιωματικά παιχνίδια και θεατρικό δρώμενο. Η ΟΕΣ ολοκλήρωσε τις εργασίες της στην τελευταία συνάντησή της, στη Ρόδο, κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκε το θέμα της αντιμετώπισης διακρίσεων, ρατσιστικών και επιθετικών συμπεριφορών ανάμεσα σε μαθητές και αξιολογήθηκε η θητεία της. Τέλος, οι έφηβοι υιοθέτησαν δημόσια δήλωση με την οποία καλούν συνομηλικούς τους και ενήλικους πολίτες να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν για τα δικαιώματα του παιδιού και να αγωνιστούν για την εμπέδωση και την προάσπισή τους.

Σημαντική δράση της ΟΕΣ τη χρονιά αυτή αποτέλεσε η διεξαγωγή έρευνας με θέμα τις συνέπειες της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης στη ζωή των μαθητών και τις προτάσεις τους για την αντιμετώπισή τους. Η έρευνα διεξήχθη με ερωτηματολόγιο, το οποίο διαμόρφωσαν οι ίδιοι οι έφηβοι σύμβουλοι με τη συμβολή στελεχών του Συνηγόρου, έπειτα από σχετική συζήτηση σε προηγηθείσα συνάντηση και στο ηλεκτρονικό φόρουμ. Το ερωτηματολόγιο απάντησαν ανώνυμα 1.211 μαθητές 23 σχολείων σε όλη τη χώρα. Στα σχολεία αυτά είχε σταλεί εγκύκλιος του ΥΠΑΙΘΠΑ για τη διευκόλυνση της διεξαγωγής της έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιοποιήθηκαν ευρέως στα ΜΜΕ.*

Οι έφηβοι σχεδίασαν επίσης δύο οπτικοακουστικά μηνύματα, που θα διακινηθούν μέσω διαδικτύου, με στόχο την ενημέρωση των παιδιών για τη δυνατότητά τους να απευθύνουν ερωτήματά τους στον Συνήγορο του Παιδιού μέσω ειδικής ηλεκτρονικής φόρμας, καθώς και για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Ακόμη, δύο μέλη της ομάδας παρουσίασαν τις απόψεις τους για την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο στην ημερίδα «Νέοι και διαδίκτυο», που διοργάνωσαν τα Γραφεία Αγωγής Υγείας των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής και Δυτικής Θεσσαλονίκης (2 Φεβρουαρίου).

Τέλος, δύο μέλη της ΟΕΣ συμμετείχαν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εφήβων Συμβούλων (European Network of Young Advisors). Πήραν μέρος σε συνάντηση στη Βαρσοβία (29-31 Αυγούστου), μαζί με εφήβους συμβούλους από 8 χώρες και Συνηγόρους του Παιδιού ως παρατηρητές. Συζήτησαν για τα δικαιώματα των παι-

διών που ζουν σε ιδρύματα και των παιδιών που έρχονται σε σύγκρουση με τον νόμο. Οι προτάσεις τους παρουσιάστηκαν στους Ευρωπαίους Συνηγόρους του Παιδιού, οι οποίοι συναντήθηκαν στην Κύπρο τον Οκτώβριο. Ακολούθησε υιοθέτηση Δημόσιας Θέσης από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού, στην οποία περιλαμβάνονται και προτάσεις των εφήβων συμβούλων.

Την αεροπορική μετακίνηση και τη φιλοξενία των εφήβων και των συνοδών τους προσέφεραν χορηγοί.

«ΡΩΤΑΩ ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ»

Από τις επανειλημμένες επικοινωνίες με παιδιά ο Συνήγορος έχει διαπιστώσει ότι πολλά από αυτά γίνονται θύματα σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων τους στην οικογένεια, στο σχολείο, στο κοινωνικό τους περιβάλλον ή στο διαδίκτυο και δεν γνωρίζουν πώς να αντιδράσουν. Για τον λόγο αυτό τέθηκε σε λειτουργία φέτος η νέα σελίδα «Ρωτάω τον Συνήγορο»* στον ιστοχώρο του Συνηγόρου του Παιδιού. Οι ανήλικοι που θέλουν βοήθεια επειδή παραβιάζεται κάποιο δικαίωμά τους ή επειδή αντιμετωπίζουν ένα σοβαρό πρόβλημα μπορούν να απευθύνονται και ηλεκτρονικά στον Συνήγορο και να αναζητήσουν απαντήσεις, που δίνονται από τους ειδικούς επιστήμονες της ανεξάρτητης αρχής. Όταν είναι αναγκαία η παρέμβαση του Συνηγόρου για να προστατευθούν τα δικαιώματά τους, οι ανήλικοι ενημερώνονται για τη δυνατότητα υποβολής έγγραφης αναφοράς. Το ΥΠΑΙΘΠΑ ενημέρωσε με εγκύκλιό του τα σχολεία όλης της χώρας σχετικά με τη νέα αυτή δυνατότητα στον ιστοχώρο του Συνηγόρου. Κατά την πρώτη πιλοτική λειτουργία της φόρμας το 2012 ο Συνήγορος του Παιδιού δέχθηκε και απάντησε σε 91 μηνύματα που αφορούσαν παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα ακολούθησε και νεότερη επικοινωνία, όπως και ενέργειες.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Κατά τη διάρκεια του 2012 συνεχίστηκε η δράση του Συνηγόρου σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού στο διαδίκτυο. Με αφορμή μάλιστα την Παγκόσμια Ημέρα Ασφαλούς Πλοήγησης στο Διαδίκτυο, συμμετείχε σε ημερίδες και ανοιχτές συζητήσεις που διοργανώθηκαν στον Δήμο Αχαρνών, στον Δήμο Μαρκόπουλου, στη Θεσσαλονίκη (με συμμετοχή και δύο μελών της ΟΕΣ) και στην Αθήνα, με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών. Τέλος, συμμετέχει στην πρωτοβουλία «Κέντρο Οικογενειακής Ασφάλειας» της Google και δημιούργησε ειδική σελίδα στον ιστοχώρο του (<http://www.0-18.gr/internet>).

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ο Συνήγορος ασχολήθηκε και φέτος με το θέμα της πρόληψης και της αντιμετώπισης της βίας στο σχολείο και ειδικότερα της βίας και της επιθετικότητας μεταξύ μαθητών. Στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο Δίκτυο κατά της Βίας στο Σχολείο (*Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 135), ο Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για θέματα δικαιωμάτων του παιδιού συμμετείχε σε ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Ενδοσχολική βία – Συμβιώνοντας στο σχολείο», η οποία διεξήχθη στο ΥΠΑΙΘΠΑ. Η συζήτηση αναμεταδόθηκε διαδικτυακά δίνοντας την ευκαιρία σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς να θέσουν ερωτήσεις στους εκπροσώπους του δικτύου. Αφορμή της συζήτησης ήταν η καθιέρωση της 6ης Μαρτίου ως Πανελληνίας Ημέρας κατά της Βίας στο Σχολείο, ύστερα από πρόταση του δικτύου. Την ημέρα αυτή έγιναν σχετικές συζητήσεις, παρουσιάσεις, προβολές και άλλες δραστηριότητες σε πολλά σχολεία της χώρας. Επίσης, ενόψει της 6ης Μαρτίου, αντιπροσωπεία του δικτύου και ομάδα μαθητών, ανάμεσά τους 10 έφηβοι σύμβουλοι του Συνηγόρου, επισκέφθηκαν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια και συζήτησαν το πρόβλημα της βίας στο σχολείο.*

Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος από εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές, ο Συνήγορος του Πολίτη δημιούργησε ειδική σελίδα* στον ιστοχώρο του όπου συγκεντρώνονται οι διαπιστώσεις, οι προτάσεις και οι ενέργειές του, καθώς και καλές πρακτικές σχολείων, σημαντικά κείμενα και εκπαιδευτικό υλικό από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ειδικά ως προς το ζήτημα της σχολικής διαμεσολάβησης και την εφαρμογή σχετικών προγραμμάτων και πρακτικών στα σχολεία, ο Συνήγορος συμμετείχε και φέτος σε ημερίδες όπου παρουσιάστηκαν παραδείγματα πρακτικών σε σχολεία και σε σεμινάρια εκπαιδευτικών για το θέμα της βίας (ενδεικτικά, στη Θεσσαλονίκη, στο Μεσολόγγι, στη Ναύπακτο και στο Ηράκλειο Κρήτης). Τέλος, προετοίμασε ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς που υλοποιούν δράσεις σχολικής διαμεσολάβησης με στόχο να δημιουργηθεί ένα δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών και μια βάση δεδομένων προς ενημέρωση όσων ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν συναφείς πρακτικές στα σχολεία τους.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Κατά τη διάρκεια του 2012 ο Συνήγορος επισκέφθηκε τις Παιδοπόλεις «Άγιος Ανδρέας» Καλαμακίου και «Αγία Βαρβάρα» Νέας Σμύρνης, το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Ηρακλείου Κρήτης, το Δημοτικό Βρεφοκομείο Θεσσαλονίκης «Άγιος Στυ-

λιανός», τα Κέντρα Παιδικής Προστασίας «Λύκειο», «Χατζηκυριάκειο», «Άγιος Αλέξανδρος», «Κιβωτός του Κόσμου» και «Παιδικό Σπίτι», το Ορφανοτροφείο Κέρκυρας και το Ορφανοτροφείο Βόλου, το Ίδρυμα Περίθαλψης Χρονίως Πασχόντων «Άγιος Παντελεήμων» της Μητρόπολης Μονεμβασίας και Σπάρτης, το Κέντρο Ημέρας Δυτικής Αττικής για εφήβους με αυτισμό «Στην Αυλή του Κόσμου», τον Ξενώνα «Ορμος» για εφήβους με ψυχικές διαταραχές, το Κέντρο Αγάπης Ελευσίνας και τη Στέγη «Καλός Ποιμίν». Συζήτησε με μέλη της διοίκησης και του προσωπικού και με φιλοξενούμενα παιδιά.

 Ο Συνήγορος έχει τονίσει επανειλημμένα ότι η διασφάλιση και η διαρκής παρακολούθηση των δικαιωμάτων των παιδιών που διαμένουν σε ιδρύματα αποτελεί σημαντική υποχρέωση της πολιτείας, σε συνδυασμό με την πιστοποίηση, τον τακτικό έλεγχο και την υποστήριξη των ιδρυμάτων, τη διαρκή αναθεώρηση της τοποθέτησης των παιδιών σε αυτά και την προώθηση του θεσμού της αναδοχής για τις περιπτώσεις στις οποίες αυτό είναι δυνατό και εφικτό.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Στο πλαίσιο της συνολικότερης δράσης που έχει αναλάβει ο Συνήγορος για τη βελτίωση των εργαλείων εκπαίδευσης και καθοδήγησης των εθελοντών που παρέχουν υπηρεσίες σε παιδιά (*Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 135), διεξήχθη στα γραφεία της ανεξάρτητης αρχής διήμερο σεμινάριο με θέμα «Εθελοντισμός και δικαιώματα του παιδιού»* (14-15 Ιουνίου). Στο σεμινάριο συμμετείχαν 55 στελέχη 35 δημόσιων φορέων και ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα οργάνωσης εθελοντικών υπηρεσιών για παιδιά. Συζητήθηκαν οι προβλέψεις της ΔΣΔΠ, οι πρακτικές και οι εμπειρίες των φορέων που αναπτύσσουν εθελοντικές δραστηριότητες για παιδιά, και πληροφορίες σχετικά με την πιστοποίηση και τη δικτύωση των δημόσιων φορέων και των ΜΚΟ που παρέχουν εθελοντικό έργο. Στον ιστοχώρο www.0-18.gr έχουν αναρτηθεί οι παρουσιάσεις των φορέων και σχετικό χρήσιμο υλικό, ενώ έχει συσταθεί μια επιστημονική επιτροπή που σε συνεργασία με τον Συνήγορο προετοιμάζει έναν οδηγό με σημαντικές πληροφορίες και προτάσεις για την εκπαίδευση εθελοντών που εργάζονται με παιδιά.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΛΑΝ ΚΟΥΓΙΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Σε συνέχεια προηγούμενων ενεργειών του, ο Συνήγορος συνεργάστηκε με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και με στελέχη του Προγράμματος

«Εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη» σχετικά με την προώθηση της ισότιμης εκπαιδευτικής ένταξης των παιδιών που κατοικούν στην περιοχή Αλάν Κουγιού Κομοτηνής. Τον Ιανουάριο του 2012 κάλεσε σε συνάντηση εργασίας όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και διευθυντές σχολείων, όπου συζητήθηκε η διαμόρφωση σχεδίου δράσης ώστε να μειωθεί η λειτουργία τάξεων (π.χ. στο 7ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής) ή σχολείων (π.χ. 12ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής) όπου φοιτούν παιδιά αποκλειστικά αυτής της πληθυσμιακής ομάδας. Για τον λόγο αυτό προγραμματίστηκε η κατανομή μέρους των μαθητών σε διάφορα σχολεία της πόλης, εφόσον διασφαλίστηκε η συναίνεση των γονέων τους, η μεταφορά τους, η λειτουργία τάξεων υποδοχής, η επιμόρφωση εκπαιδευτικών και η ευαισθητοποίηση γονέων και μαθητών στα σχολεία αυτά. Η εξέλιξη της υλοποίησης του σχεδίου παρακολουθείται από τον Συνήγορο.

Επιπλέον, ο Συνήγορος συμμετείχε σε εκπαιδευτικό συμπόσιο* με θέμα «Καινοτόμες πρακτικές στην εκπαίδευση των παιδιών της μειονότητας της Θράκης» (5-7 Οκτωβρίου), το οποίο διοργάνωσε το Πρόγραμμα «Εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη» του ΥΠΑΙΘΠΑ με φορέα υλοποίησης το ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το ΑΠΘ. Ο Συνήγορος έχει συνεργαστεί επανειλημμένα με το πρόγραμμα και έχει εκφράσει την πεποίθηση ότι είναι αναγκαίο να συνεχιστούν οι εκπαιδευτικές δράσεις που θα ενισχύουν τη σχολική φοίτηση και την κοινωνικοποίηση των παιδιών, θα προάγουν την ελληνομάθεια όλου του πληθυσμού της μειονότητας και θα ενισχύουν τις προοπτικές ειρηνικής συνύπαρξης των κατοίκων της Θράκης, ανεξάρτητα από την καταγωγή και το θρήσκευμά τους.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά τη διάρκεια του 2012 ο Συνήγορος συνεργάστηκε με διεθνείς θεσμούς, φορείς, οργανισμούς και δίκτυα.

ΟΜΟΛΟΓΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ

Ο Συνήγορος διατηρεί επαφές με ομόλογους θεσμούς σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής Νικηφόρος Διαμαντούρος, η Συνήγορος του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού και ο Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη Βασίλης Καρύδης συμμετείχαν σε συνάντηση που οργάνωσε το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών στην Κωνσταντινούπολη (27 Ιανουαρίου) με αντικείμενο την ίδρυση αντίστοιχης ανεξάρτητης αρχής στη γειτονική χώρα. Στη συνάντηση

αυτή συμμετείχαν και οι Συνήγοροι του Πολίτη της Σουηδίας και της Ολλανδίας.

Τον Συνήγορο επισκέφθηκε επιτελείο του ομόλογου θεσμού της Ολλανδίας (12-13 Μαρτίου) προκειμένου να γίνει ανταλλαγή καλών πρακτικών στον χειρισμό αναφορών.

Ο Συνήγορος μετέχει στο ηλεκτρονικό σύστημα διασύνδεσης των γραφείων των ομόλογων θεσμών των κρατών-μελών της ΕΕ. Παρέχει επίσης υλικό για το εξαμηνιαίο περιοδικό που εκδίδει ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής και συμμετέχει στα συνέδρια που διοργανώνει ανά διετία το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Διαμεσολαβητών. Στις 24-26 Ιουνίου διοργανώθηκε το 8ο Συνέδριο των «Liaison Officers / Συνδέσμων Επικοινωνίας» του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Ευρωπαϊκών Διαμεσολαβητών, όπου μέλος του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου συμμετείχε με ομιλία που είχε ως θέμα την «Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε καιρούς κρίσης».

Επιπρόσθετα, ο Συνήγορος μετέχει στο δίκτυο συνεργασίας του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεσμών Συνηγόρου του Πολίτη (International Ombudsman Institute). Στις 12 Νοεμβρίου η Ελληνίδα Συνήγορος του Πολίτη εκλέχθηκε μέλος του προεδρείου των ευρωπαϊκών μελών του Διεθνούς Ινστιτούτου.

ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΗΓΟΡΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Ο Συνήγορος συμμετέχει ενεργά στο Δίκτυο Συνηγόρων του Πολίτη των Χωρών της Μεσογείου (Network of Ombudsmen of the Mediterranean Area), που συστάθηκε το 2007 με πρωτοβουλία των Συνηγόρων της Γαλλίας, της Ισπανίας και του Μαρόκου. Σκοπός του δικτύου είναι να δημιουργηθεί μια μόνιμη δομή διάλογου και συνεργασίας μεταξύ των θεσμών και των αντίστοιχων χωρών, και να προωθηθούν οι δημοκρατικές αρχές διακυβέρνησης και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι στόχοι του δικτύου επιτυγχάνονται μέσω προγραμμάτων επιμόρφωσης και ανταλλαγής εμπειρίας, συγκριτικών μελετών για τους θεσμούς Συνηγόρου, δράσεων για την πληροφόρηση των πολιτών και την ενίσχυση των περιφερειακών θεσμών Συνηγόρου, συνεισφέροντας γενικότερα στην οικοδόμηση των νεοσύστατων θεσμών.

- Στην 6η συνάντηση των μελών του δικτύου, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι (11-12 Ιουνίου) με θέμα «Ενίσχυση του ρόλου του Συνηγόρου», η Ελληνίδα Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε ομιλία με τίτλο «Διαμεσολάβηση του Συνηγόρου για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

- Μέλος του επιστημονικού προσωπικού συμμετείχε ως εκπαιδευτής στο σεμινάριο «Training and Exchange in Mediation: 3rd Training Session of the Co-workers of AOM Ombudsmen» με θέμα «Mediators and Ombudsmen Facing the Migration Phenomenon», το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι (18-20 Σεπτεμβρίου).

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Πρόγραμμα «Peer to Peer II»

Ο Συνήγορος συμμετέχει στο Πρόγραμμα «Peer to Peer II», το οποίο υλοποιείται από το Γραφείο του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, με τη συγχρηματοδότηση του Συμβουλίου της Ευρώπης και της ΕΕ. Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός ενεργού δικτύου συνεργασίας ανεξάρτητων εθνικών δομών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με ιδιαίτερη έμφαση στα κράτη-μέλη της ΕΕ. Κύριο εργαλείο του προγράμματος είναι η οργάνωση σεμιναρίων, στα οποία συμμετέχουν εξειδικευμένοι επιστήμονες των εθνικών θεσμών για τα δικαιώματα του ανθρώπου, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις αρχές δικαίου και τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου συμμετείχαν σε σεμινάριο του προγράμματος που διοργανώθηκε σε συνεργασία με τον Συνήγορο της Σερβίας με τίτλο «Council of Europe's 9th European NPM Project Workshop» και θέμα «Irregular Migrants, Frontex and the NPMs», το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Βελιγράδι (12-14 Ιουνίου).

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ – ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, καθώς και το επιστημονικό προσωπικό συμμετέχουν σε συναντήσεις ευρωπαϊκών θεσμών, σε ευρωπαϊκά δίκτυα και σε διεθνή προγράμματα με σκοπό την προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών προς τον πολίτη. Επίσης συμμετέχουν σε συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και ομάδες εργασίας με στόχο την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας.

Σημαντική ήταν η διεθνής δράση του Συνηγόρου στο πεδίο της προστασίας και της προώθησης των δικαιωμάτων του παιδιού. Η ανεξάρτητη αρχή συμμετέχει στο Δίκτυο Συνηγόρων για το Παιδί (European Network of Ombudspersons for Children – ENOC), στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εφήβων Συμβούλων (European Network of Young Advisors – ENYA) και στο Δίκτυο Συνηγόρων για το Παιδί της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Children's Rights Ombudsper-

sons' Network in South and Eastern Europe – CRONSEE). Ο Βοηθός Συνήγορος για τα δικαιώματα του παιδιού Γιώργος Μόσχος και στελέχη του Συνηγόρου συμμετείχαν μεταξύ άλλων:

- Σε συνάντηση ομάδας εργασίας για τη νεανική παραβατικότητα του ENOC στην Αθήνα (9 Φεβρουαρίου).
- Σε διεθνές συνέδριο στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Προγράμματος «Safeland», με θέμα «Νιώθοντας ασφάλεια – Συντονισμός δράσεων για ασφαλείς πόλεις». Ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε με την εισήγηση «Παρεμβάσεις και προτάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού στην Ελλάδα για την υποστήριξη του αισθήματος ασφάλειας των παιδιών στην οικογένεια και στην κοινότητα». Το συνέδριο συνδιοργάνωσαν στη Θεσσαλονίκη το Κέντρο Πρόληψης «Πυξίδα» και ο Δήμος Νεάπολης-Συκεών (14-15 Φεβρουαρίου).
- Στη διακρατική συνάντηση Βουλγαρίας-Ελλάδας στη Σόφια για το ζήτημα της προστασίας των παιδιών και των εφήβων που πέφτουν θύματα διακίνησης και εκμετάλλευσης. Τη συνάντηση διοργάνωσαν η Άρσις – Κοινωνική Οργάνωση Νέων και η Terre des Hommes στο πλαίσιο του Προγράμματος «MARIO Project» (22-24 Μαρτίου).
- Σε συνάντηση του CRONSEE στην Ποντογκόριτσα (Μαυροβούνιο) με θέμα την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Τη συνάντηση διοργάνωσε ο Συνήγορος του Μαυροβουνίου και η οργάνωση Save the Children (17 Μαΐου).
- Στην 60ή συνεδρίαση της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ στη Γενεύη, με θέμα την εξέταση της 2ης και 3ης Εθνικής Έκθεσης για την εφαρμογή της ΔΣΔΠ στην Ελλάδα (6-7 Ιουνίου).
- Σε διεθνή συνάντηση εμπειρογνομόνων με θέμα την προστασία των παιδιών από τη βία. Τη συνάντηση διοργάνωσε η Ειδική Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για θέματα βίας κατά των παιδιών, σε συνεργασία με τη σουηδική κυβέρνηση, στην Undenäs (19-21 Ιουνίου). Ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συμμετείχε με την εισήγηση «Challenges for Preventive Strategies in Schools and Local Communities against Child Abuse and Neglect».
- Σε διεθνή συνάντηση εμπειρογνομόνων με θέμα «Monitoring Children's Rights in Europe», την οποία διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης στο Στρασβούργο (3-4 Ιουλίου).
- Σε συνάντηση του ENYA στη Βαρσοβία για τα δικαιώματα των παιδιών που ζουν σε ιδρύματα και για τη νεανική παραβατικότητα (29-31 Αυγούστου). Στη συνάντηση συμμετείχαν και δύο έφηβες σύμβουλοι του Συνηγόρου του Παιδιού.
- Σε συνάντηση του CRONSEE στην Μπούντβα (Μαυροβούνιο) για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου, την οποία διοργάνω-

σε ο Συνήγορος του Μαυροβουνίου και η οργάνωση Save the Children (13 Σεπτεμβρίου).

- Στη 16η ετήσια διάσκεψη του ENOC στη Λευκωσία με θέμα «Νεανική παραβατικότητα, φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη: Δομές και διαδικασίες πρόληψης και παρέμβασης» (10-12 Οκτωβρίου). Ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Μόσχος συντόνισε ομάδα εργασίας με θέμα «Πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο».
- Σε ευρωπαϊκό συνέδριο στη Λευκωσία, το οποίο διοργάνωσε το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ευημερίας με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με θέμα «Investing in Children: Prevention and Tackling of Child Poverty and Social Exclusion, Promoting Children's Well-being» (18-19 Οκτωβρίου).

Ο Συνήγορος συνέχισε τη συστηματική συνεργασία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας με φορείς του εξωτερικού που δραστηριοποιούνται σε θέματα ισότητας. Επίσης, ως φορέας πρόωθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο Συνήγορος είναι μέλος του ευρωπαϊκού δικτύου European Network of Equality Bodies (Equinet)¹, συμμετέχοντας ενεργά στις συναντήσεις εργασίας και στα σεμινάρια που διοργανώνονται (αναλυτικά, βλ. σ. 118-119).

Ως μέλος του Gender Equality Bodies Network, ο Συνήγορος συμμετείχε στην 1η ετήσια συνάντηση των εθνικών φορέων ισότητας των φύλων, που εποπτεύεται άμεσα από τη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με θέμα «Ο ρόλος των φορέων ισότητας των φύλων στην εφαρμογή της αρχής της ίσης αμοιβής». Ειδικός επιστήμονας του Συνηγόρου παρουσίασε εισήγηση με τίτλο «Παρακάμπτοντας την αρχή της ίσης αμοιβής στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα», στις Βρυξέλλες (11 Ιουνίου). Επίσης, ειδικός επιστήμονας συμμετείχε στη 2η ετήσια συνάντηση του δικτύου, που είχε ως θέμα την επικείμενη συγχώνευση του δικτύου των εθνικών φορέων ισότητας των φύλων με το Equinet, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες (27 Νοεμβρίου).

Τέλος, η ανεξάρτητη αρχή εκπροσωπήθηκε και σε άλλες διοργανώσεις στο εξωτερικό. Ενδεικτικά:

- Η Συνήγορος του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού συμμετείχε σε διεθνές συνέδριο που διοργάνωσε το Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Σερβίας, με θέμα «Συνεργασία των εθνικών Κοινοβουλίων και των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», στο Βελιγράδι (4 Απριλίου). Η Συνήγορος του Πολίτη παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Annual Re-

ports of the Independent Regulatory Bodies and their Effects».

- Η Συνήγορος του Πολίτη συμμετείχε σε συνέδριο που διοργάνωσε το Hague Institute for the Internationalisation of Law, με θέμα «EU Mechanism to Monitor Rule of Law and Justice in Member States», στη Χάγη (28 Ιουνίου).
- Ο Βοηθός Συνήγορος Ιωάννης Σαγιάς συμμετείχε στο 16ο Διεθνές Συνέδριο CEMAT των Υπουργών Χωροταξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, που διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) στη Θεσσαλονίκη, με θέμα «Vision for the Future of Europe on Territorial Democracy: Landscape as a New Strategy for Spatial Planning» (2-3 Οκτωβρίου). Ο Βοηθός Συνήγορος παρουσίασε εισήγηση με θέμα «The Role of the Greek Ombudsman in the Sphere of Public Participation for the Formulation and Implementation of Landscape Protection Policies».
- Ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης εκπροσώπησε την ανεξάρτητη αρχή στην ενημερωτική συνάντηση εκπροσώπων ΜΚΟ/Φορέων με την Επίτροπο Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Cecilia Malmström για θέματα μετανάστευσης και ασύλου στην Αθήνα (9 Οκτωβρίου).
- Ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης εκπροσώπησε τον Συνήγορο στο Διεθνές Συνέδριο «Care for Elders Support and Security: Guidelines against Crime», στο Καμποπόασο της Ιταλίας (8 Νοεμβρίου).
- Η Συνήγορος του Πολίτη Καλλιόπη Σπανού ήταν κεντρική ομιλήτρια στο ετήσιο συνέδριο για την ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων στην ΕΕ το οποίο διοργάνωσε το European Network on Free Movement within the European Union της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συνδρομή του Κέντρου Μεταναστευτικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Radboud της Nijmegen (Ολλανδίας), που πραγματοποιήθηκε στη Μάλτα (15-16 Νοεμβρίου 2012).

Ο Συνήγορος πραγματοποίησε συναντήσεις εργασίας με εκπροσώπους διεθνών και ευρωπαϊκών φορέων και οργανισμών. Ενδεικτικά, η Συνήγορος συναντήθηκε:

- Με εκπροσώπους της Πρεσβείας της Νορβηγίας στην Αθήνα. Συζητήθηκε το μεταναστευτικό ζήτημα και, ειδικότερα, ζητήματα Ρομά (9 Απριλίου).
- Με στελέχη της Task Force στο πλαίσιο των συναντήσεών τους με θεσμούς καταπολέμησης της διαφθοράς στον δημόσιο βίο.
- Με την αποστολή από το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (OSCE Office for Demo-

1. Το Equinet είναι συντονιστικός φορέας των εθνικών θεσμών που είναι επιφορτισμένοι με την καταπολέμηση των διακρίσεων στις χώρες της ΕΕ.

cratic Institutions & Human Rights – ODIHR) με στόχο την αξιολόγηση των επικείμενων εκλογών (6 Μαΐου).

- Με τον Διεθνή Οργανισμό ITF και Βέλγους διπλωμάτες στην Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών. Η συζήτηση είχε θέμα τη «Μνήμη του Ολοκαυτώματος μέσω της εκπαίδευσης και της έρευνας». Την ανεξάρτητη αρχή εκπροσώπησε ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης (5 Οκτωβρίου).
- Με την Αποστολή Υψηλού Επιπέδου του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας. Συζητήθηκε η συνεργασία του Συνηγόρου με το ΣΕΠΕ για τις υποθέσεις παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και την εργασία. Επιπλέον, έγινε ανταλλαγή εμπειρίας και καλών πρακτικών όσον αφορά την αντιμετώπιση των παραβιάσεων της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, και συζητήθηκαν οι προτάσεις του Συνηγόρου για βελτίωση και ενίσχυση της συνεργασίας. Στη συνάντηση συμμετείχε και ο Βοηθός Συνήγορος Ιωάννης Σακέλλης και μέλη του επισημονικού προσωπικού για θέματα ισότητας των φύλων (1η Νοεμβρίου).
- Με τον Πρέσβη του Βελγίου στην Αθήνα. Συζητήθηκε μεταξύ άλλων το θέμα της ρατσιστικής βίας (20 Νοεμβρίου). Στη συνάντηση συμμετείχε και ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης.
- Με τον Πρέσβη της Φινλανδίας στην Αθήνα. Συζητήθηκε ο ρόλος του Συνηγόρου στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε συνθήκες οικονομικής κρίσης (21 Νοεμβρίου).
- Με τον Ειδικό Εισηγητή στα Ηνωμένα Έθνη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Μεταναστών (26 Νοεμβρίου).
- Με τον Πρέσβη της Ολλανδίας στην Αθήνα. Συζητήθηκε το ζήτημα των «Ηθικών αξιών στην πολιτική και τη διακυβέρνηση στο πλαίσιο της φιλελεύθερης δημοκρατίας» (29 Νοεμβρίου).
- Με τον Πρέσβη της Γεωργίας και γεωργιανούς διπλωμάτες. Συζητήθηκαν ζητήματα λειτουργίας των σωφρονιστικών ιδρυμάτων (5 Δεκεμβρίου). Στη συνάντηση συμμετείχε και ο Βοηθός Συνήγορος Βασίλης Καρύδης.

Τέλος, ο Συνήγορος του Πολίτη σε συνεργασία με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη διοργάνωσε διεθνή συνάντηση εργασίας με αντικείμενο τη λειτουργία συστήματος εξωτερικού ελέγχου επιστροφών (14 Δεκεμβρίου). Οι συμμετέχοντες αρμόδιοι φορείς προέρχονταν από ευρωπαϊκά κράτη που έχουν ήδη εγκαταστήσει ένα λειτουργικό σύστημα εφαρμογής εξωτερικού ελέγχου επιστροφών, στο πλαίσιο της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ, και συγκεκριμένα από τη Γερμανία, τη Νορβηγία,

τη Γαλλία, την Ισπανία και την Ολλανδία. Σκοπός της συνάντησης ήταν η μεταφορά της εμπειρίας από την οργάνωση και τη λειτουργία συστήματος εξωτερικού ελέγχου επιστροφών.*

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στους ιστότοπους του Συνηγόρου www.synigoros.gr και www.0-18.gr.

Οι αστερίσκοι [*] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2012) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.